

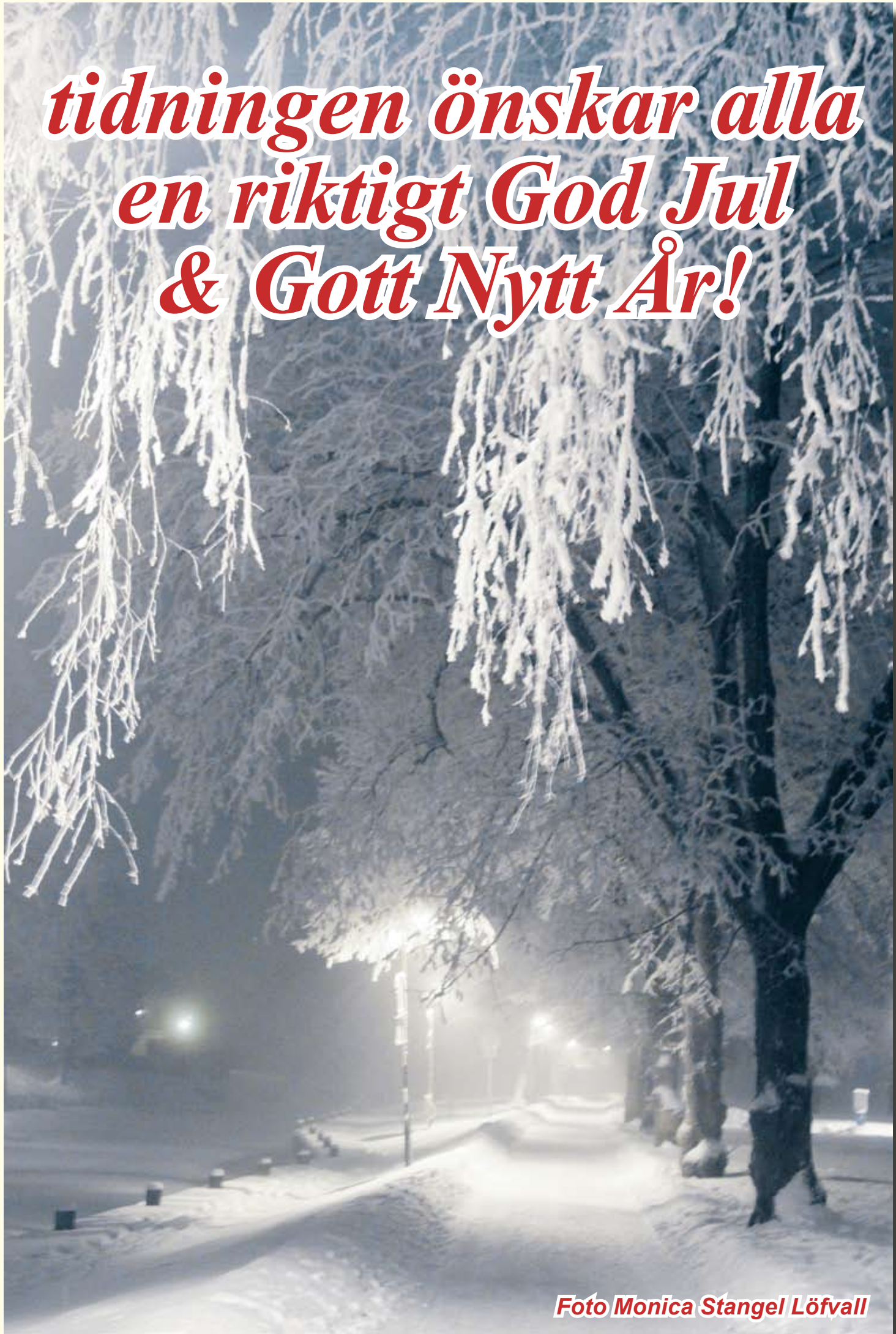
Julen  
2012

# ***lilla tidningen***

Gruppförsändelse till hushållen i och kring Söderköpings kommun

[www.lillatidningen.com](http://www.lillatidningen.com)

***tidningen önskar alla  
en riktigt God Jul  
& Gott Nytt År!***



*Foto Monica Stangel Löfvall*



## ***Vi är inte stöpta i samma form***

*Allmän, bred utbildning ger förståelse och möjlighet att aktivt och med eftertanke delta i förnyelsearbete. Det ger ett "uppi-frånperspektiv" som inga specialkunskaper i världen kan ersätta.*

Vad är det egentligen för påfund att alla elever ska klara behörighet för universitets- eller högskolestudier? Är inte det lite väl magstarkt?

Hur gärna jag än vill förstå det välment i önskemålet, så ser verkligheten anorlunda ut. Alla kan inte leva upp till kravet. Eller vill gå andra vägar. Varför inte tillstå detta uppenbara faktum?

Nu tvingas elever genom gymnasiet. Tvingas till studier de inte anser sig lämpade för.

Alla har vi olika förutsättningar. Olika begåvningar och fallenhet. Ska det vara så svårt att fatta det som varit självklart i årtusenden? Borde vi inte ta vara på olika slags begåvningar och hjälpa elever utveckla det de är bra på istället. Se till det unika i mångfalden. Låta människoutveckling stå i centrum – inte arbetsgivares krav på förkunskaper.

Varför ska vi kräva av elever, som är i tidiga tonåren, att de redan då ska välja vad de vill bli senare i livet? De känner inte sig själva vid det laget.

Allt var inte bättre förr. Det är inte det jag menar. Men då gavs elever möjlighet till en allmän, bred utbildning. Och därmed möjlighet att senare – när tiden var mogen – välja en yrkesinriktad utbildning. En del valde även då yrkesinriktning tidigt. Men då utan krav på kompetens för högskola och universitet. Det kändes naturligt. Hur känns det idag för de som inte kan eller inte är motiverade? Var finns det mänskliga i att tvinga? Borde inte alla våra handlingar anpassas så att de inte ingriper i andra människors fria vilja?

Det underbara med en allmän utbildning är att man får förståelse för skeenden i världen. Låt mig ta ett exempel: Som det nu är, ingår inte ens historia som kärnämne för högskolestudier. Att förstå skeenden kräver kunskap om det förflutna. Våra barn och blivande

vuxna står historielösa. Liksom luftlandsatta på främmande mark.

När ska vi få en utbildning fri från tvång och ofrånkomliga misslyckanden? När får vi utbildning som sätter människoutveckling i centrum?

Machiavelli (medeltidsfilosofen som ännu på vissa håll hyllas) sa: "människan är till för staten". Idag har "staten" ersatts med "arbetslivet" – till råga på allt med krav på högskolekompetens. Vilken märklig utveckling. Som om vi är kuggar i ett maskineri.

Ser vi till vad som skett sedan den här utvecklingen startade någon gång i mitten av 1900-talet, så har den inte varit framgångsrik. Möjligen ekonomiskt. Men hur är det kulturellt? Hur har det mellanmänniska klimatet i allmänhet förändrats? – Läs tidningar, slå på TV! Där ser ni svaret.

Tiden förändrar allt som uppstår i den. Men det är vi människor som varsamt och med kunnande måste lotsa, för att ge kommande generationer en bättre värld att leva i. Vi lånar ju världen av våra barn.

Allmän, bred utbildning ger förståelse och möjlighet att aktivt och med eftertanke delta i förnyelsearbete. Det ger ett "uppi-frånperspektiv" som inga specialkunskaper i världen kan ersätta. Allmän utbildning ger oss möjlighet att välja.

Människan, inte statens eller arbetslivets krav, måste i framtiden stå i centrum. Alla behövs. Alla måste få hitta sin naturliga plats efter sina förutsättningar och begåvningar. Mångfalden är en ofantlig resurs. Den är spännande. Utvecklande. Den måste tas till vara och respekteras.

Vi är inte skapta i samma form.

Vidar Jansson



Vidar Jansson

Borum Dammsätter  
614 90 Söderköping  
0121-42135  
mobil 070-3108370

e-post  
info@lillatidningen.com

Hemsida  
www.lillatidningen.com

Ansvarig utgivare  
och redaktör  
Vidar Jansson

Artiklar och insändare  
helst som e-post  
eller via vår hemsida  
www.lillatidningen.com

Layout  
Vidar Jansson

Grafisk produktion  
Vidar Jansson

Tryck  
Pressgrannar AB

Gruppförändelse  
till hushåll i och områden  
kring Söderköpings  
kommun

Tidningen är religiöst  
och partipolitiskt  
obunden

## ***Dags för förnyelse!***

*"Det vi hör är inbördes käbbel. Vem som ska sitta på vilken stol. Och gärna på många samtidigt. Om framtida idéer hör vi inget.*

Trötta, oengagerade heltidspolitiker "på livstid" och utan visioner. Är det inte dags för alternativ snart. Alternativet skulle kunna heta förnyelse och vitalitet.

Valsystemet uppmuntrar inte till nytänkande. Och partier släpper bara i undantagsfall fram nya medlemmar med andra idéer än de förhärskande i partierna. Utan stöd från de som kanske skulle få lämna plats, kommer de inte fram. Och vem vill lämna sin plats? Nya ska stå där på tillväxt. Ska inordna sig. Kanske så länge att de tröttnar. Följden blir att de "äldstes gäng" fortsätter i all oändlighet.

Visst kan man hänvisa till kontinuitet och erfarenhet som politiker. Men vad

tjänar det till om idéer saknas. Om allt känns unket. Det kanske skulle vara en vitamininjektion om politiker (likt USAs president) inte får sitta längre än max 2 mandatperioder. Då skulle partierna bli intresserade av personer för förnyelse - spännande, ansvarstagande personer med framtidsidéer - och bevarande också för den delen. Varför inte två egenskaper hand i hand. Det skulle börja hända något i det politiska livet. En frisk vind. En debatt om framtiden skulle skjuta fart.

Var finns den i Söderköping idag? Det vi hör är inbördes käbbel. Vem som ska sitta på vilken stol. Och gärna på många samtidigt. Om framtida idéer hör vi inget.

Så här fortgår det årtionde efter årtionde. Politikerna själva har liksom lagt sig som en stor sprängmatta ovanpå det politiska livet. Och det går uppenbarligen så länge ingen är villig att släppa taget – vara beredd att stå tillbaka för att släppa in nytänkande. Var och en verkar bevaka sin egen plats med större energi än arbeta med framtidsfrågor. Att pröva något nytt skulle säkert gå. Men då måste förändringen förankras bland de som gärna vill stanna vid makten. Alltså.....

Hur vitaliserar vi det politiska livet?

lilla tidningen tar gärna emot inlägg för publicering i senare nummer. Än finns tid inför nästa val.

Vidar Jansson

## **Vi kan vattenrening**



**JMS**  
VATTEN  
RENING

Rådgivning  
Försäljning  
Installation  
Service

Norrköping  
Importgatan 46  
011 - 12 70 30

www.jms-vattenrening.se

**GOD JUL & GOTT NYTT ÅR**  
önskar vi alla våra patienter

Söderköpings  
**Djurklinik**  
ARTROKLINIKEN  
Leg. vet. Krister Julinder  
0121-10065

www.animalartroclinic.se  
animalartroclinic@telia.com

ESSKA



Nästa år är det 500 år sedan Hans Brask blev biskop i Linköpings stift. Det kommer att uppmärksammas med många olika aktiviteter runt om i länet. Den 10 februari kl 15 invigs jubileet med en gudstjänst i Brasks anda i Linköpings domkyrka.

### Brasklappen

Biskop Brask har kanske främst gått till historien med sin brasklapp. Den korta meningen "Till denna besegling är jag nödd och tvungen" sägs ha räddat honom från att bli avrättad vid Stockholms blodbad i november 1520. Men något bevis för att brasklappen, ett litet papper insmusslat i sigillet, existerat finns inte. Och riktigt säker på hur oskyldig han var är vi inte. Det finns källor som antyder att han var mer aktiv i utdömandet av dödsdomar än vad berättelsen om "lappen" antyder. Det var en färlig tid, här gällde det att hålla tungan (och pennan om man så får uttrycka sig) rätt i mun.

### Det andliga och det världsliga

Biskopen var en kontroversiell man som intresserade sig för många frågor. Teologi förstås, men han var också starkt engagerad i politik, juridik, teknik och handel. Han drev en koppargruva i Åtvidaberg, ett saltsjuderi i Rönö, pappersbruk i Tannefors, och hade planer på en grävd kanal förbi Norsholm ut till Östersjön. Han lär vara den första person som föreslog anläggandet av Göta Kanal.

Idag anser många att det det finns en motsättning mellan det andliga och det världsliga. Vi har svårt att tänka oss en biskop som riskkapitalist eller entreprenör. För 500 år sedan såg världen annorlunda ut. Under 1500-talet var kyrkor och kloster teknikförmedlare.

### Brask och söderköpingsborna

Som den kontroversiella man han var, blev inte Brask omtyckt av alla. I Söderköping gjorde han vad man kan tycka en hel del felgrepp. Vi ger ett exempel. Under Brasks tid drevs hospitalet av en mycket energisk och framgångsrik broder Evert. Evert fick

## 2013 – 500 år sedan Hans Brask blev biskop i Linköpings stift

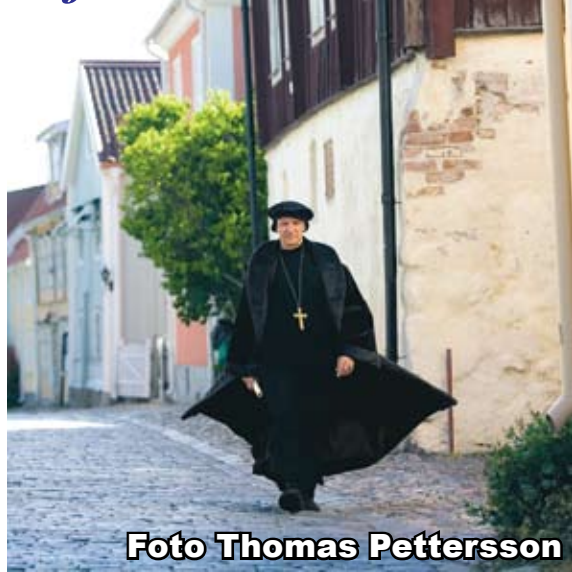


Foto Thomas Pettersson

träda in efter den förra föreståndaren som levererat en riktig vårdskandal, han hade tillägnat sig hospitalets inkomster för egna syften. Evert var så framgångsrik i sitt värv att han efter sin död blev ett lokalt helgon. Men, i samband med att hospitalet ville uppföra ett kapell, och detta med hjälp av tiondet från Vikbolandet, protesterade Brask. Han ansåg att tiondet istället skulle gå till Linköpings kaniker. Söderköpingsborna protesterade, men förlorade. Och i ett brev från 1526 uttalar sig Brask, enligt Dick Harrison i Historien om Söderköping, "mycket nedlåtande ordalag om hospitalsbröder i allmänhet, vilka enligt biskopens mening var giriga, listiga och allmänt benägna att så tvedräkt i riket". Man kan föreställa sig hur snacket löd bland borgarna i staden efter detta.

### Franciskanerna – vettlösa bestar

Inte heller konventet gick fri från biskopens förebråelser. Inför franciskanernas möte 1524 skrev han ett förmaningsbrev där han klagar över den orättfärdiga livsföringen hos ledarna inom orden. "Om någon av dem felar, underlåter de andra att tillrätta-

visa honom och försvarar honom istället"- skriver biskopen. "Men om någon visar sig beredd att gottgöra en oförrätt mot sina medbröder, är dessa inte villiga till försoning utan förföljer honom vettlöst som bestar".

Ja, det var ord och inte visor, hur det togs emot av ordensbröderna vet vi inte riktigt, men vi får hoppas att de följde biskopens råd att "ha fördrag med varandra i kärlek".

### Tryckeri eller inte

Under sommaren visar Medeltidscentrum en utställning vid det hus som enligt lokal tradition inrymde biskopens tryckeri. Husets höga källarvåning härrör från tiden, men det är tveksamt om den lokala traditionen talar sanning. Redan 1490 fanns det, bl a enligt prof Dick Harrison, ett tryckeri i staden. Sensationellt tidigt, ett av de första i Sverige. Men, hur verksamheten utvecklades och vem som flera decennier senare fortsatt drev tryckeriverksamhet är mer osäkert. Uppgifterna varierar, däremot vet vi att Biskop Brask troligen drev ett tryckeri förestått av Olavus Ulrici. Från tryckeriet i Söderköping finns fyra kända skrifter, varav två finns bevarade.

Vi är väldigt tacksamma och glada över att inför ju-

bileet nästa år få använda huset och den omkringliggande trädgården. I utställningen berättar vi om Brask och Söderköping, dessutom kommer vi att arrangera föredrag, konserter och guidade vandringar.

### S:t Anna gamla kyrka

En liten utställning om biskopen visas också under sommaren i S:t Anna gamla kyrka vars kapell invigdes av honom 1521. Dagen innan vigde Brask en diakon och ett par präster från Linköpings stift i Skällviks kyrka. Biskopens besök bör ha varit en stor händelse, han färdades med ett följe av 20 väpnade ryttare och uppvaktning. Herrborum fick stå för inkvartering och förplågnad.

Under denna tid var religionen en vardagsvara. Man närvarade självklart vid gudstjänster och andra sammankomster. Men kyrkan var också en mötesplats där man umgicks på ett mer profant sätt. Invid kapellet fanns en krog, Norrkrog. Att det fanns krogar vid kyrkor som låg vid vägar och färleder var vanligt, och stälde enligt samtida källor till problem med onykterhet vid gudstjänsterna. Arrangör är S:t Anna hembygdsförening

Söderköping/S:t Anna församling skall även under året arrangera konserter med 1500-talsmusik och en utställning i S:t Laurentii kyrka.

### Brask mitt i maten

Som en inledning på jubileumsåret kommer Markus Lindberg, chef för Linköpings Slotts- och domkyrkomuseum, till oss den 10 april. Han håller ett föredrag med titeln "Brask mitt i maten". För biskopen är också känd som både en gourmet och gourmand.

Ytterligare information och datum för olika aktiviteter kommer i början av nästa år. För er som vill se vad som händer i hela stiftet under året rekommenderar vi jubileets hemsida: [www.brask2013.se/](http://www.brask2013.se/)

Barbro Mellqvist och Monica Stangel Löfvall Medeltidscentrum Söderköping

## Det gamla Stenröset

av Hans Fredriksson

I skogens gömmen jag ett stenrös finner om gången tid den stenen minner Jag ser en bild inför min inre syn en gammal man där strävar fram vid skogens bryn.

Han stapplar fram längs krokig stig där förr han gick rak, rask och vig Vid stigens slut intill en liten bäck den låga stugan gömmer sig bakom en häck.

Den gamle mannen kutig och förvärt sen år med käpp han dock sakta fram till dörren när En sprucken röst hörs från det låga huset hans hustru viftar med sin schal uti det bleka ljuset.

De slitit ont i alla sina dar ibland de säkert undrat vad dess menig var Att arbeta både bittida och sent och lönen för sitt slit blev ofta klen.

Tänk varje sten han bände upp till dagen för att utöka och förbättra hagen Så tog han meter efter meter utav skogen och lade till sin jordlott under plogen.

Men ändå var de nöjda med sin lott och tackade sin Gud för vad de fått. När barnen kom den bitterljuva lycka ett ökat slit för hungern barnet ej skall rycka.

Med åren blev det flera barn att sköta och mor i huset fick ej länge huvudkudden nöta Att sy och sticka för att klä de små hur hon trots slitet sågs glad och nöjd vi ej förstå.

Föräldrarna nog sina barn försörjde fast ingen myndighet med bidrag höljde Nej då fanns inte barnbidrag och fritidsgården det enda och det sista det var fattigvården.

Nästa nummer av lilla tidningen utkommer den 21 mars 2013

## Avant 520 uthyres

## Finns också med grävaggregat

- då med förare



Smidig och bra vid mindre och trånga jobb - bara 110 cm bred

För trädgårdsarbete, gödselbäddar, vedhantering mm

Endast maskin: 1500:- första dygnet, därefter 750:-/dygn

Maskin med förare: 400:-/tim

0768-933911 [owe.b@hotmail.com](mailto:owe.b@hotmail.com)

Owe Bergström djur & maskin

Priser är exkl moms. Innehar F-skattsedel

## Marknära bostäder

med olika lägen i Söderköping

Kom och upptäck våra trevliga bostadsområden i Söderköping

Nära centrum men ändå med naturen inpå knuten



## Ramunderstaden

BO DÄR DU VILL LEVA

Telefon 0121-196 00 • Fax 0121-196 29 • Uthyrning 0121-196 02  
Hamragatan 3 • Box 78 • 614 22 Söderköping

[www.ramunderstaden.se](http://www.ramunderstaden.se)

[info@ramunderstaden.se](mailto:info@ramunderstaden.se)

**John Hennings**  
Fysioterapi

John Hennings

- Leg. Sjukgymnast  
- Specialiserad på fotrelaterade besvär  
- SuperSole™-skoinlägg.

Tel. 0121-148 49

Prästgatan 4, 614 30 Söderköping





Visst firar vi. Men i vårt medeltidshem ser det lite annorlunda ut än det gör i dagens julpyntade hem.

### Julgranen

För det första, julgranen. En sådan har vi inte. Men vi har ett julträd eller jula-pel, en träställning som vi kan sätta äpplen på eller en avskalad trädtopp med små grenar där äpplena spetsas.

Julgranen har inte någon lång historia i svenska hem. Första gången en julgran nämns är 1741. Den fanns på en herrgård i Södermanland och var pyntad med saffranskringlor. Julgranen förekom främst på herrgårdarna och i prästgårdarna och först vid sekelskiftet 1900 blev den vanlig hos alla.

### Lucia

Tyvärr får vi inte uppleva något Luciafirande i vår medeltida stad. Den traditionen kom till i början av 1800-talet.

Bakgrunden till vårt Luciafirande är en riktig rysare som inte berättas särskilt ofta i samband med vår fina ljushögtid den 13 december. Men kanske borde vi skänka den en tanke då och då. Det som drabbade vår Lucia från Syracusa drabbar fortfarande kvinnor i många delar av världen.

Lucia var kristen, vilket var förbjudet. Istället för att gifta sig skänkte hon hemgiften till fattiga. Den tilltänkte mannen blev rasande och angav henne. Som straff skulle hon föras till en bordell, men trots vagn och oxar gick hon inte att rubba. Man tände ett bål runt henne och man hällde kokande olja över henne, men hon tog ingen skada. Till slut stack en soldat sitt svärd genom hennes hals.

I den kalender Sverige använde fram till 1753 inföll vintersolståndet den 13 december. Firandet av ljusets återkomst och ätandet inför fastan på luciamorgon influerades av den tyska traditionen med vita julänglar blev vårt unika luciafirande i början av 1800-talet.

### Sankt Nikolaus – helgonet som blev vår jultomte

Ingen gran och ingen Lucia, och inte heller någon tomte kan det bli i vårt medeltidshem. Möjligen kan vi få besök av en liten grå och vresig gårdstomte, men några julklappar har han inte med sig. Däremot kan det hända att det kommer en julbock och kastar in några klappar under kvällen.

Liksom legenden om Lucia är också berättelsen

om Nikolaus, biskop i Grekland på 300-talet, fylld med ond bråd död. Legenderna berättar om en värdshusvärd som dödade tre pojkar och lade i ett träkar för insaltnings! Nikolaus fick höra om dådet från en ängel och återupp-

väckte pojkarna genom sina böner. På så sätt kom Nikolaus att förknippas med barn och man gav barn presenter på Nikolausdagen.

Martin Luther ansåg att gåvorna skulle komma från Kristus på juldagen. Traditionerna blandades och Sankt Nikolaus blev så småningom jultomten, Santa Claus. Vår tomte är en blandning av katolska Sankt Nikolaus, den protestantiska Weinachtsman, folktrons gårdstomte som vaktade gården, och idag får vi väl tillstå, även den kommersiella Coca-cola- och Walt Disneytomten.

### Maten

Om vi nu som borgare i medeltida Söderköping inte har lucia, julgran eller en snäll tomte som kommer med julklappar, så har vi i alla fall julmat på bordet. Vi kanske inte är riktigt så välbeställda som Biskop Brask, men något från hans julbord kan vi nog unna oss.

Brask har beskrivit vad

som fanns på hans bord julen 1514. På julaftonen, som var fastedag, fick man inte äta kött. Däremot dukade man fram fisk, bröd, äpple och nötter.

Till juldagen däremot dukades upp allt vad huset förmådde. Man bjöd på lamm- och nötkött, rökt eller saltat, tillagat med rovor och andra grönsaker. Därtill inlagd kokt höna, gås med risvälling, korb och skinka. Fisk, rökt, torkad eller saltat fanns förstås, men även musslor och ostron. Bland grönsakerna kan nämnas kål, lök, ärtor och bönor, morötter och palsternacka likaså, persilja, mangold, endive-sallad och pepparrot.

På bordet fanns också bröd, ost, äggkakaka och julgröt, liksom en hel del frukter, nötter och russin. Maten kryddades med salt, saffran, kummin, ingefära, kanel, peppar, anis och galangalrot (en asiatisk släkting till ingefäran) och senap.

Biskopen var en burgen

man, därför kunde han bjuda på både vin, brännvin och mjöd.

Efter denna rikliga måltid kan det vara skönt att avrunda med en pepparkaka. På medeltiden gjordes de av en kryddblandning bestående av peppar, kardemumma, ingefära, anis, fänköl, cederolja, citron- och pomeransska. Istället för socker användes honung. De var avsedda som medicin, bra för magen och humöret, och såldes via kloster och apotek.

### Julfrids utlysande

Men innan vi bänkar oss inför dukade bord samlas vi förstås tillsammans med alla andra söderköpingsbor på Rådhusorget för att ta del av Julfrids utlysande.

Den medeltida traditionen har återupplivats av familjerna Emilsson och Nilsson här i Söderköping. I detta nådens år 2012 bjuder de in oss till ceremonin kl 11.00 på julaftonen.

Barbro Mellqvist

# Hur firar Medeltidscentrum Jul?



## Söderköpings Cementgjuteri AB

önskar alla kunder  
God Jul och Gott Nytt År



Enskilt avlopp & prisvärda reningsverk från Terana, Baga & Tranås. Hör med oss!

[www.sceab.se](http://www.sceab.se)

Margaretagatan 37 Söderköping 0121-10241  
Stängt torsd - fred 27-28 dec

Alla hushåll inom de röda områdena  
får lilla tidningen - gratis med posten



[info@lillatidningen.com](mailto:info@lillatidningen.com)

0121-42135



# Hjärt- lungräddning av barn

Eftertraktad och gratis kurs för föräldrar. Arrangör: Landstingets Vårdcentral.



Landstingets Vårdcentral i Söderköping har redan genomfört flera kurser. De har varit fullbelagda.

En kurs omfattar 6 timmar fördelade på två träffar kvällstid. I kursen ingår 15 ämnen som omväxlande studeras teoretiskt och praktiskt.

För vårterminen planeras ytterligare kurser.

Är du intresserad? Ring Landstingets vårdcentral 010-1044866.

Syftet med kursen är att ge grundläggande kunskaper i första hjälpen till barn inklusive Hjärt-lungräddning samt att ge deltagarna grundläggande kunskaper

per i att förebygga och ge första hjälpen vid sår- och brännskador.

Du får gå igenom:

- Förebygga olycksfall
- L-ABC (Livsfarligt läge, Andning, Blödning och Cirkulationssvikt)
- Kontroll av livstecken
- Medvetlöshet - stabilt läge
- Larma
- Utföra Hjärt- lungräddning
- Åtgärder vid luftvägsstopp
- Stoppa blödning
- Förebygga cirkulations svikt
- Fallolyckor
- Organisera och handla på olycksplats
- Vara ett stöd vid psykiska reaktioner

- Hudens uppbyggnad och funktion
- Förebygga och ge första hjälpen vid sår- och brännskador.

Inga speciella förkunskaper krävs för att delta.

Det är mycket praktiska övningar, så oömma kläder är nog bra.

Kurslitteratur: Röda korsets studielitteratur Första hjälpen vid Hjärt-lungräddning BARN.

Plats: Familjecentralens BVC vid Landstingets vårdcentral.

Det är en barnfri kurs. Vårdcentralen bjuder på fika.

Tänk på att i Östergötland hör BVC och Vårdcentral ihop vid listning.

Kursen är fri för listade vid Landstingets Vårdcentral.

Vidar Jansson



Ovan från vänster i bild: Ann-Sofie Mahrs-Träff från Röda Korset. Näst till vänster: Åse Fält BVC-sköterska från Landstingets Vårdcentral. De två leder kurserna.



## Det räcker med en entreprenör

Allt inom bygg och vs  
Murning • kakel • klinker • Markarbeten med minigrävare • Köksinredningar • Utbytesluckor

**Hans Öberg**

**Bygg & VVS**

tel 070-782 57 76

**ELCENTER**  
i Söderköping AB

din lokala installatör

Virkesgatan SÖDERKÖPING 0121-131 70

*Företaget som leder strömmen*

[www.elcenter.se](http://www.elcenter.se)

**Lag på vinterdäck\***  
**från 1/12**

med minst 3 mm mönsterdjup

\*vid vinterväglag



**Däckia**

Johans Däckservice AB | 0121-10586 | [www.dackia.se](http://www.dackia.se)

**Jag fräser bort  
era oönskade stubbar**

Kontakta för info & pris



Bottna Stubbfräsning AB  
Leif Breid

Tel: 0730-595080

e-mail: [info@bottna-stubbfras.se](mailto:info@bottna-stubbfras.se)

[www.bottna-stubbfras.se](http://www.bottna-stubbfras.se)

**Bäst på Service!**

Mekonomen

**Bilverkstad**

Dela upp kostnaden med Mecocard  
Vi önskar alla kunder God Jul & Gott Nytt År!

**BilTeknik**  
i SÖDERKÖPING AB

0121-217 60

Välkommen!

**Hjulinställningar**





*Välkommen till en helg  
fylld med dofter, ljus  
och stämning!*

*Utställare dukar upp borden med  
hantverk, konst, bakverk, sötsaker,  
mat, lotterier och kaffe med dopp.  
Fri entré och parkering.*



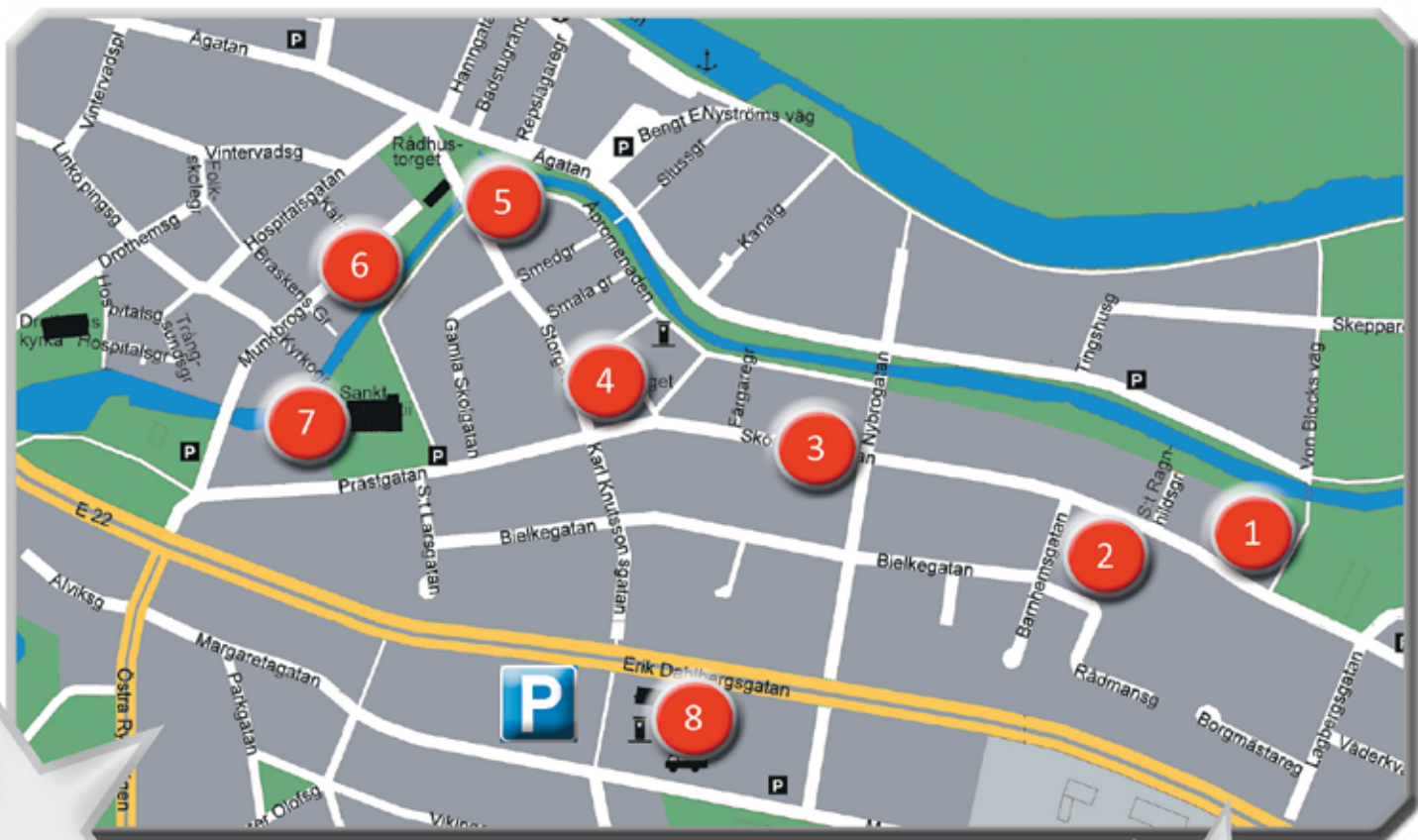
*Adventsmarknad  
Söderköping  
30 nov - 2 dec*



*Arrangör: Söderköpings Turistbyrå  
Tel: 0121-18160, [www.soderkoping.se/turism](http://www.soderkoping.se/turism)*







### 1. Brunssalongen

Försäljning av hantverk, kransar, lokalproducerad mat, julgodis mm. Fre 12-17, lör-sön 10-17.

### 2. Keramiker

Bengt W Larsson och Ewa Schaek, Skönbergagatan 24. Fre 12-17, lör-sön 10-17.

### 3. Skönbergagatan

Affärerna har öppet med julstämning ända ut på gatan.

### 4. Hagatorget

- Försäljning av hantverk, rökt fisk, kransar, hembakat mm.
- Söderköpings Lucia presenteras från scenen, sön 14.30.
- Dans kring granen, julpåse till alla barn, lör-sön 14.
- Tomtefar och tomtemor kommer på besök.
- Ponnyridning, lör 11-14, sön 10.30-13.30.

## Adventsmarknad



Julbord och annat julgott.

Öppet i butikerna, lör 10-16, sön 12-16.

Tomtefar och tomtemor besöker Söderköping.

### 5. Storgatan och Rådhusorget

Lions marknad. Lionståget kör gratisturer lör-sön från Rådhusorget till Brunssalongen. Korvförsäljning, lotterier mm. Lör 10-16, sön 10-17.

### 5. Wallbergs skoaffär

Utställning av Gunilla Svärd. Lör 10-15, sön 11-15.

### 5. Rådhuset

BlandArt ställer ut i Galleri Rådhuset. Konstshop. Lör-sön 12-16.

### 6. Vidarlokalen

Julstuga med utställare. Kaffe, korb och glögg. Lör-sön 10-17.

### 7. S:t Laurentii kyrka

Adventsmässa, sön 11.

### 8. Stinsen

Lör 10-16. Julpyssel för liten och stor med Anna-Lena Rydberg, lör 14-15. Minibio, lör 14-15. Julböcker på biblioteket. Julgröt på Café Stinsen, lör 10-16.

Reservation för ev. ändringar.





”Det stora äventyret”, handlar om Mumintrollet i sommarens temautställning på Arbetets museum i Norrköping. Vi får möta Muminns författare Tove Marika Jansson, från Helsingfors i Finland. Hon levde mellan år 1914 – 2001. Hennes mamma Signe Hammarsten Jansson var tecknare under signaturen Ham. Toves morfars farfar var Olle Hammarsten från Norrköping.

I Sjöfartsverkets tidning ”Sjörapporten” nr 6-2009 fanns en artikel om ”Från hjulångare till Mumintroll”, där det handlar om ”Byskomakarpojkens Olle”. Olle föddes i Rönö på sydöstra Vikbolandet den 3 februari år 1774. Han fick namnet Olof med efternamnet Persson. Hans far var skomakare Pehr Olofsson. Vid 12-års ålder kom han till greven på Mauritzbergs slott vid Bråviken för att bli betjänt. Betjäntstiden blev kort, och Olle blev istället gast på grevens skuta som fraktade kalksten över Bråviken.

Inre farvatten var inget för denne pojke – han seglade ut med Ostindiefarare till främmande länder och avancerade till styrman och kofferdikaptan med eget fartyg. År 1806 – under Napoleonkriget - anlände Olle med trälastade norrköpings skeppet ”Vänskap” till Lübeck från Finland. Hit kom flyende svenska soldater följda av franska trupper. Även-

tyrligt lyckades han rädda både skepp och last till Karlskrona. Olle fick en medalj med texten ”Sui memores alias fecere merendò” (genom sina förtjänster hugfäst sitt minne för sin bravad). Fylld av djärva framtidsplaner återvände han till Norrköping, sålde sitt skepp och köpte år 1812 det ganska nedgångna varvet. Olle tog sig namnet Hammarsten. Han gifte sig med ”demosielle” Chatarina Elisabeth Wahlsten. Vid 63 års ålder avled Olof Hammarsten och varvet övertogs av sonen Per Wilhelm.

Av Balzar von Platen hade majoren vid flottan Gustaf von Sydow fått i uppdrag att konstruera last- och passagerarångare mättanpassade för Göta Kanals slussar. Skroven utformades med en inbuckning där hjulen var placerade, för att skydda dem mot skador vid kontakt med slussidorna. ”Fiolbåten” blev skrovet kallad. Hammarsten fick beställning på ett antal fartyg bl. a ”Eric Nordevall” år 1837, medan Motala verkstad skulle leverera maskineriet. Eric Nordevall var en skovelångbåt med vedeldad panna och kunde ta ca 80 personer, de flesta på däck. Fartyget trafikerade rutten Göteborg – Stockholm under 19 år och sjönk i Vättern den 6 juni 1856.

I början av 1990-talet – ja redan 1982 hittade några dykare Olaf och Åke Svensson från Söderkö-



”Från hjulångare till Mumintroll”



Ulf Folkesson, Finspång, berättar

## ”Fiolbåten” Eric Nordevall (nedan) förliste i Vättern 1856. Eldsjälar har byggt en kopia - Eric Nordevall II (ovan)



Eric Nordevall var en skovelångbåt med vedeldad panna och kunde ta ca 80 personer, de flesta på däck. Fartyget trafikerade rutten Göteborg – Stockholm under 19 år och sjönk i Vättern den 6 juni 1856.

ping vraket och lyckades fotografera det i det klara vattnet. Fartyget ligger på 47 meters djup som ett Kalle-Anka vrak – slogs aldrig sönder - nästan hel med masten och skorstenen strävande uppåt. Konserverad där nere i mörkret i dyn finns nu världens äldsta maskindrivna fartyg. Frågan kom upp om bärgning?

Inspirerad av fyndet kom båtentuisten Bernt Breding i Forsvik med ett förslag: ”Varför bygger vi inte en replik?” Efter några år – i

mitten av 1990-talet, drog projektet igång i en röd tegelbyggnad i Forsvik vid Vätterns västra strand. Efter många års slit och mödor, med motgångar och lyckliga framgångar växte fartyget fram under ledning av skeppsbyggmästaren Patrik Zimonyi och många, många frivilliga. Maskineriet tillverkades i Motala och pannan nittas i Karlskrona. År 2011 i augusti kunde den ånga sig upp till Stockholm och döpas av kronprinsessan Victoria till ”Eric Nordevall II.

Det var Tovas morbror Einar som hittade på namnet ”Mumin”. Tove var under sina studier i Stockholm på konstfack hon bodde hos sin morbror. Ibland tassade hon nattetid ner i köket och stoppade i sig godsaker från skafferiet. Morbror Einar varnade henne för de hemska mumintrollen, som bodde i skafferiet.

En saga i världsklass med en teknisk bakgrund på Vikbolandet! Jag är född och uppvuxen på på Vikbolandet .

Intresset för skovelbåten, blev efter en resa i Arns fotspår på mitten av 1990-talet. Jag har samlat på mig tidningsurklipp och som medlem intressanta artiklar. Nu måste jag skaffa en sagobok med Mumin och hans vänner, att sätta i min vikbolandshylla.

En nedbantad artikel för Lilla Tidningen - oktober 2012.

Ulf Folkesson.

[www.glashyttiangusum.se](http://www.glashyttiangusum.se)

Bild och glasgalleri

Öppet: måndag – lördag kl. 10 – 17, lunch kl. 13 - 14

Upplysningar: tel. 0123 – 209 15 eller 0123 – 207 90



VÄLKOMMEN



**Landstinget**  
i Östergötland

Vi ger alla en trygg och säker vård med hög medicinsk kompetens, god tillgänglighet och ett bra bemötande.

**Lista dig hos Vårdcentralen i Söderköping!**

## VOLVO S60 2,4 T automat 200 hk



-02/03. 21000 mil. Ytterst driftsäker och välhållen. Fullutrustad. Ljust halvskinn. S- & V-däck i mycket gott skick. Avtagbart drag, Klimatanl. Aut nivåregl. 11 högtalare. Fullst dok. Årlig rekond. Ej rost. Försiktigt körd. 58.000:- 0121-42135, 070-3108370 Pigg & kry länge än.



# Näringsliv

## Krafttag för handeln!

Nyligen var det medlemsmöte i Stadskärnans ekonomiska förening. Där presenterades de förslag till åtgärder som kommit ur rapporten från den stråkanalys som genomförts under året och som vi berättade om i förra numret av Lilla Tidningen. Syftet med det arbetet har varit att kartlägga centrumhandels förutsättningar och se vilka förbättringsområden som finns. Sammanfattningsvis kan vi notera att alla måste hjälpas åt och bidra med olika delar. Den fysiska planeringen i staden kan alltid förbättras och det kan kommunen bidra med. Fastighetsägarna kan bli mer uppmärksamma på hur deras fastigheter och även hyresavtal kan utvecklas för bättre handel och att vi får in fler hyresgäster med butiker och caféer/restauranger i centrum. Handlarna själva kan jobba mer med sin egen marknadsföring, skyltning, service och bemötande men också hitta

samarbetsformer inom flera områden. Arbetet fortsätter och mycket har också hänt under året. Ett antal konstruktiva möten med fastighetsägarna har hållits, en arbetsgrupp har startat för att utveckla Hagatorget, trafiksituationen ses över, mycket händer på Korskullen och på FIX-området för att nämna något. Inga av de föreslagna åtgärderna är beslutade men flera av dem är enkla att åtgärda med små medel. Andra åtgärdsförslag kan behöva politiska beslut och vid genomförande kosta pengar. Arbetsgruppen hoppas ändå på att frågorna och synpunkterna som nu diskuteras medför en medvetenhet om hur centrumkärnan ser ut idag och hur vi tillsammans vill utveckla den framåt. Inte minst viktig är köptroheten hos oss alla, att gynna den lokala handeln.



## IT-företag till Söderköping!

Vi har fått ett IT-företag till Söderköping, AccessData AB! Inom kort flyttar det in i "gamla polishuset", på Storgatan. Under 2012 har Accessdata gått från att jobba med teknik och utveckling till att erbjuda helhetskoncept för sina kunder. De har tagit steget till att bli en helhetsleverantör vad det gäller IT-struktur, systemutveckling och marknadsföring. Ägaren heter Rickard Rodestrand och flyttar även in i huset med sin familj. Han hoppas att företaget ska växa och ge fler arbetstillfällen i staden. Söderköping borde kunna få fler tjänsteföretag att etablera sig här med en lugn och mysig arbetsmiljö som en stor tillgång utan att för den skull tappa närheten till storstäderna och de goda kommunikationerna som erbjuds i regionen.

## LOU-utbildning för båda parter!

I oktober ordnade kommunen en utbildning i Lagen om offentlig upphandling (LOU) där deltagare från näringsliv och kommun fick mer tips och råd om hur lagen fungerar. LOU är, enkelt förklarat, till för att skapa fler möjligheter för företag att verka i andra kommuner än sina egna och att den egna kommunen inte enbart ska gynna sina egna företag. Ett givande och tagande med andra ord. Utbildaren/föredragaren Magnus Josephson gav många tips till företagarna hur man ska tänka när man lämnar anbud och kommunens tjänstemän och politiker fick veta mer om hur man blir en bra beställare. Syftet med utbildningen var att skapa förståelse och dialog mellan parterna i ett ämne som berör, inte minst vid upphandling av olika typer av entreprenader i mindre kommuner och orter.

Ewa Grönwall

*Äntligen vinter! Eller...? I skrivande stund är det oktober och kallt och ett frågetecken om vi får en lång vit och gnistrande vinter med mycket snö eller en mer odefinierbar sådan.*

## Sommaren 2012

"Sommaren blev annorlunda", är en kommentar vi fått höra många gånger under hösten. En trög inledning men sedan en hyfsad avslutning gav för många en bra sommarsång och för andra märktes en nedgång. Klart är att väderberoende aktiviteter har minskat över lag medan inomhusaktiviteter har varit ok. Förutom vädret, är den osäkra ekonomiska situationen en av orsakerna. Statistiken för sommaren kommer inte att bli klar förrän till nästa nummer av Lilla Tidningen, men våra egna turistbyråer kan vi redovisa här. Turistbyrån i Stinsen ökade antalet besökare från drygt 54 000 till drygt 58 000. Antal ärenden var dock oförändrat. Visitor Center är återigen en succé där vi ökade till 78 000 besökare från förra årets notering på 70 000. Antal ärenden till turistinformationen minskade dock, så vi kan konstatera att utställningen om de medeltida och moderna fabeldjuren och aktiviteterna för barn är mycket uppskattade. I Sankt Anna hade turistinformationen sin första säsong vid Lagnö. Besökarna uppgick till drygt 2600 i boningshuset och i turistinformationen. Till det vistades

ca 100 personer i veckan på Strandängspromenaden. Med tanke på att det i mångt och mycket har varit en byggarbetsplats och trots att skyltning m.m. blev försenat, känns det väldigt roligt att intresset har varit så stort. Och det får vi tacka driftsansvariga i Föreningen Sankt Annabygden för!

## Utomhus

Med förhoppning om en vinter med snö, ser vi fram emot skridskofärder på kanalen och i skärgården. En termos med havd varm choklad eller en kopp doftande kaffe på ett café bidrar till upplevelsen. Likaså passar en tur i skidspåret, kanske vid Alboga eller över ett ospårat vitt fält. Kängorna kan man alltid snöra på och njuta av naturen oavsett om det finns snö eller inte. Passa på att besöka en klippa i skärgården och känn hur havet friskar i! I jultider ska man inte missa att vandra längs åarna i Söderköping och se hur vacker staden blir med all julbelysning.

# Turism



## Inomhus

När mörkret kommer krypande är Söderköping litet, greppbart och intimt. Strosa runt i staden, besök butikerna och få möjlighet att i lugnt tempo välja julklappar. Lite bio, ett föredrag eller en sagostund på Stinsen kan förgylla vardagen. Söndagen den 9:e december kan man lyssna på Charles Dickens En Julsaga i Bergahallen.

## Advent, jul och nyår

Även i år blir det adventsmarknad i staden den första adventshelgen. Hantverk visas i Brunnsalongen fredag - söndag och på Hagatorget blir det försäljning och aktiviteter lördag och söndag. Lucia kommer att krönas, tomten besöker oss och visst kan man få se vita renar (eller är det hästar?) vid Rosariet. Till nyår blir det traditionellt firande på Rådhusorget.

## 2013

Till nästa år, kommer vi att få en ny turisthemsida och turistdatabas. Systemet heter Basetool och används av bl.a. Göta Kanal och Västsvenska Turistrådet. Det kommer att ge oss många nya och bättre funktioner och också en mer attraktiv sida för våra besökare. Vad 2013 i övrigt har att erbjuda får ännu vara en hemlighet och överraskning!

God Jul och Gott nytt år!  
Malin Amér och Therese Rahnel



# Ett sånt mörker



Tullan Willén  
skriver hur som helst

När jag springer min lilla löprunda brukar jag roa mig med att betrakta reaktionen hos dem jag möter. När de får syn på mig gör de ibland liksom en halvhalt, som om de tänkte stanna. Men så fortsätter de springa i alla fall. Jag vet vad deras reaktion beror på. De tror först att de ser ett stoppljus när de ser mitt röda ansikte!

Ganska sent i livet har jag förstått att graden av ansiktsrodnad i samband med fysisk ansträngning inte nödvändigtvis behöver vara ett mått på vilken kondition personen i fråga har. Den beror i stället på hurdan hud man har, och t

ex om man är atopisk. Det är en tröst, faktiskt.

Just den här kvällen behöver jag inte bekymra mig så mycket om vad folk kan tänkas tycka om min ansiktsfärg. Jag möter inte

en själ. Jag lägger också märke till att det är ovanligt mörkt. Och då slår det mig! Vi har precis gått från sommartid till normaltid! Helt hastigt har kvällarna blivit mörka och vi har gått över tröskeln och lämnat den ljusa årstiden.

Det finns inga gatlyktor där jag springer och plötsligt blir jag lite rädd. Och jag gör något ganska konstigt. Jag tar nyckelknippan ur fickan och håller den så att en av nycklarna sticker fram mellan fingrarna på min knutna hand. "Självförsvar för kvinnor" hette kursen där jag lärde mig detta knep.

Jag ville inte gå den kursen. Den var något som man bara blev kallad till på min arbetsplats, om man var kvinna. Jag ville inte gå, för jag ville inte att världen ska vara sådan att vi ska behöva försvara oss mot mäns våld. Jag ville i så fall hellre att alla män skulle gå på kurs och lära sig att de inte ska bruka våld mot kvinnor.

Sen dess har jag sett lite mer av världen.

Men hur skulle jag hacka med nyckeln om jag blev överfallen? I revbenen på honom? I ansiktet? I ögonen? Skulle jag kunna leva med att ha förstört ögonen på en annan kvinnas son? Förresten skulle han bara ta nycklarna ifrån mig och slänga iväg dem!

Kanske slog jag nytt hastighetsrekord på löprundan den där mörka kvällen. Men min rädsla hade inte enbart med mörkret att göra. Min löprunda finns i stadsmiljö, och det var snarast närvaron av människor som gav orsak till rädslan. Mörkret på landet är en helt annan sak.

Ändå har vi inte riktigt mörker nånstans, inte ens

på landet, här i Östergötland. Jag minns fortfarande Fuglesangs foton från sin rymdresa på jorden om natten. Där syntes så tydligt var vi använder mest el för nattlig belysning. I mitten av Afrika var det helt svart. Och det är något jag själv minns från en fantastisk vandring i massajland för några år sen. Det totala svarta nattmörkret och den fullkomligt sprakande stjärnhimlen! Jag kunde inte låta bli att sova utomhus, under stjärnorna, som berusad av skönhetschocken. Jag hade ju sällskap av våra bärare, även om jag inte såg mycket mer av dem än deras leenden och ögon. Att det kanske fanns vilda afrikanska djur i närheten, till exempel malariasmitande myggor, glömde jag bara bort.

Nej, det nattliga mörkret i naturen är inte skrämmande. Men vårt nordiska mörka halvår påverkar oss på andra sätt. Trist och

grått blir det. Men det finns alltid några glada människor som säger:

"Men åh! Då är det ju jättemysigt med alla stearinljus, och brasan som sprakar i kaminen. Och det är så härligt med adventsljusen och Lucia och jul, att ha sådana fina traditioner!" De kan kännas lite provocerande ibland.

Jag tänker på en kvinna jag träffade som var just från Afrika. "Jag är kristen", sa hon "men i vår församling firar vi inte jul. I själva verket vet vi ju inte alls när Jesus föddes. Att ha en frosseriartad fest mitt i vintern är ju en hednisk nordisk sed!"

Och hon har så rätt! Att vi har en fest mitt i vintern beror ju bara på att vi behöver det för att stå ut med de långa mörka dagarna!

Och med det perspektivet blir julen äntligen begriplig och hanterlig! Vi tar oss lite ledigt och skapar ljus omkring oss som om mörkret inte fanns! Vi ser till att barnen får kul med

lite nya grejer att leka med! Jag väljer att äta min favoritmat och kan fullkomligt strunta i julmaten. Jag stoppar hörlurar i öronen och lyssnar bara på den bästa musik jag vet – och det är inte julmusik!

Det är faktiskt tillåtet att ändra på traditioner och vanor! Se bara på den nya höstfesten Halloween som vi så snabbt vant oss vid. Ungar gillar att klä ut sig och skrämmas lite, och varför inte! Kanske lyckas de skrämja bort lite av obehagskänslan inför den iskalla årstid som nalkas. Vem bryr sig om att det egentligen handlar om Alla Helgons Kväll, All Hallows Even på ålderdomlig engelska. Halloween is here to stay!

När jag skriver detta sitter jag i en stuga på landet. Brasan i kaminen sprakar och fotogenlampan sprider ett milt ljus. Ute råder ett ofarligt och spännande beckmörker. Om en månad är jag i Afrika igen.

Tullan Willén



Ensam - eller?



Klipp ur kupongen och ta med den till oss när du köper

## Vildfågelfrö

25 kg 189:-

få 30 st små talgbollar värde 65:-

Gäller tom 14/12-2012

Vi har även ett stort sortiment av fröautomater

### Välkommen

Öppet mån-fre 8.00-18.00

www.klosterkvarn.se telefon 0121-10025

## SOMSTEN



**Har Du en gammal sliten betongtrappa?**  
Vill du ha något nytt som inte alla andra har? Vi lägger på ett nytt cementbaserat yttskikt Med stenstruktur och den färg Du vill ha Som passar till huset.  
Skön varm yta, matt eller blank Slät eller sträv med Antihalk.  
**Du väljer!**  
Ring 0707 191926 så får du ett pris. FRÅN 3 750 Kr färdigt och klart  
Inkl.ROT-avdrag

Runqvists Allservice  
Hårtopet  
61493 Söderköping  
ludde\_runqvist@hotmail.com  
0707 191926

## Välkomna till Café Jägmästargården Söderköping

### JULBORD 195:-

Endast förbokningar, dryck tillkommer

### Julmarknad 15/12 11-14

med tomtebesök till barnen,  
försäljare, goda Julsmörgåsar.

Cafeet öppet 10 -17

Mer info på [www.cafejagmastargarden.se](http://www.cafejagmastargarden.se)

Förfrågningar Lisbeth 0706-185595  
eller café 0761-383156



SÖDERKÖPINGS  
HUNDDAGIS & PENSIONAT  
0704-71 07 53  
www.skphunddagis.se

### ÖNSKAR GOD JUL & GOTT NYTT ÅR!

Vi har öppet under jul och nyår för er som behöver inackordera era hundar på pensionat!

Med vänlig hälsning Pernilla Karlsson med personal.

## Om- & tillbyggnad Stugor & fritidshus Badrumsrenoveringar Fönsterbyten

### LBM AB

Håkan 0705-777546



# Bryggan bygger broar och gemenskap!

*Barn till fängslade föräldrar behöver hjälp*

En grupp som negligeras och som hamnar mellan stolarna är barn till fängslade föräldrar.

Gemensamhetsfaktorn för de här barnen är dom är utsatta för en påtvingad separation från en eller två föräldrar eftersom föräldrarnas brottslighet orsakat ett frihetsberövande. Barnen blir genom sitt läge dubbelt utsatta. Dels genom frånvaron av föräldern samt att dom genom detta blir brottsoffer. Varje barn har sen egen unika upplevelse av föräldrarnas frihetsberövande

Undertecknad har genom åren arbetat med olika grupper av människor, ofast socialt utsatta av något slag. Det har varit arbeten inom tonårspsykiatri, kriminalvården, flyktingundersökningsm.m.

Sedan en tid tillbaka är jag verksam inom ett projekt hos Bryggan Norrköping. Projektet går ut på att synliggöra barnens situation både hos bl.a. skolpersonal och socialtjänsten samt att dom genom detta ska få det stöd och råd som dom faktiskt har rätt till.

Bryggan Norrköping är en partipolitisk och religiöst obunden ideell förening som utgår ifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, där barnets bästa alltid ska stå i centrum. Bryggans verksamhet riktar sig till barn som har separerats från en eller båda sina föräldrar genom ett frihetsberövande orsakat av en kriminalvårdsåtgärd. Bryggan Norrköping arbetar för att synliggöra dessa barns situation och behov samt erbjuda dem adekvat stöd.

Om man har ett eget behov eller om man känner någon i denna situation så kan man höra av sig till Bryggan och få råd på telefon eller helt enkelt komma in och få en pratstund. Bryggan har också Öppet Hus varje torsdags eftermiddag mellan 16-19.

Frågor som barn kan ställa? Kan man tycka om någon som sitter i fängelse? Ja det kan man, men man behöver inte tycka om det han eller hon har gjort? Är det mitt fel att mamma eller pappa sitter i fängelse? Nej, det är aldrig ett barns fel när en vuxen gör

fel eller har problem. Vad ska jag säga till mina kompisar? Det kan vara bra att prata med en vuxen som du har förtroende för. Hon eller han kan hjälpa dig att tänka igenom vad du ska säga och till vem. Det är alltid okey att säga till sina vänner att man inte vill prata om just det.

Maria som är besökare på Bryggan har delgett den här berättelsen och hon kallar "Något så idiotiskt" Något så idiotiskt... Är det mitt fel? Varför jag? Varför min pappa? Varför har de andra tillgång till en pappa som inte jag har?

När jag var liten avundades jag mina vänner. Deras pappor hämtade dem efter skolan och tog dom i hand...

Men min pappa kom inte! Han kommer aldrig att göra det. Han hinner inte förrän jag slutat skolan.

Men det är en av mina största önsknings. Hämta mig efter skolan. Hjälpa mig med läxorna. Tjata på mig. Kom hem!

När jag var liten kunde jag fråga honom varför han inte rymde - ja det låter idiotiskt men jag var liten då. Jag hade en massa tan-

kar kring varför han gjort något så dumt. Han hade ju oss, han var inte ensam han hade en familj. Varför gjorde han något så dumt som att ta ett liv? (Källa: www.minfriplats.se ) Maria heter något annat i verkligheten.

Vill du veta mer om Bryggans verksamhet så kan du gå in på [www.bryggannorrkoping.se](http://www.bryggannorrkoping.se)

God Jul och Gott nytt år

Christina Forsman Nilsson



[kicki-forsman@telia.com](mailto:kicki-forsman@telia.com)

Christina Forsman Nilsson  
...månyssylare med många  
passioner. En är att skriva av  
sig då och då...



**Klipp ur kupongen och ta med den till oss när du köper**

## Solrosfrö

25 kg 289:-

**få 4 st stora talgbollar värde 45:-**

Gäller tom 14/12-2012

Vi har även ett stort sortiment av fröautomater

**Välkommen**

Öppet mån-fre 8.00-18.00

[www.klosterkvarn.se](http://www.klosterkvarn.se) telefon 0121-10025

## Skällviks Borg



Skällviks Borg - en första modell framtagen av Ola Lönnqvist  
Modellen finns på Söderköpings Museum

## Föredrag

**Skällviks Borg & Stegeborg  
- det rika Östergötlands värn**

Dag Södling berättar om borgarna och det tidiga Östergötland  
Stinsen i Söderköping torsdagen 17/1 2013 kl 18.30. Entre 20 kr.  
Arrangör: Ideella Föreningen Skällviks Borgs Vänner

## LÄTTAKUT – ÖPPEN MOTTAGNING

**Kom mellan 09.30 och 10.30 helgfri  
måndag till fredag**

**Du kan få vänta en stund om många kommer  
samtidigt, men vi tar hand om alla!**

**På Lättakuten tar vi emot nytilkomna symptom,  
har du haft din åkomma en tid, är det bättre att  
kontakta oss för tidsbokning.**

**OBS! Om något händer dig under dagen är du givetvis  
välkommen hela vår öppettid mellan 08.00- 17.00**

**Telefon för tidsbokning eller frågor: 010-105 92 25  
Ågatan 53, Söderköping VÄLKOMMEN!**



Vi arbetar på uppdrag av  
**Landstinget**  
i Östergötland

**GeriaCare**

V Å R D C E N T R A L

[geria-vc@geria.se](mailto:geria-vc@geria.se) [www.geria.se](http://www.geria.se)



# Lite utskälld blir man allt



Bodil Kärnfeldt

bodilochrone@telia.com



Kanske får man skylla sig själv, när man kliver rakt in i en pågående valpkurs. Pigga, glada, ystra, nyfikna, busiga. Ja, vad allt kan man säga om dessa underbara små hundar. Sju små valpar mellan 4-6 månader gamla har Instruktören Klara Wallman att fostra - tillsammans med husse och matte förstas.

Vad krävs då för att få pli på sin älskling? Tålmod, kunskap, tid, fasta regler, kärlek, belöning. Det låter förvillande likt barnuppfostran tycker jag. Kanske skulle man ordna "valpkurser" för småbarnsföräldrar!!

Efter avslutad träning går man in i klubbstugan för ett teoripass, där finns det också kafeteria, alla hundar får följa med in (oj, oj vilket liv)!

På Söderköpings bruks-hundsklubb har man en bred verksamhet. Förutom valpkurs har man flera andra kurser agility och allmänlydnad, som exempel. Man anordnar också tävlingar. När man tittar in på SBK:s hemsida ser man att åtta av nio styrelseledamöter är kvinnor. Här finns det lite att jobba på.

Söderköpings kommun tar inte ut någon hundskatt,

följaktligen har man inget hundregister. Alla hundägare är enligt lag skyldiga att anmäla sin vovve till Jordbruksverket för registrering, till en engångskostnad av 70 kr. Hundägare måste också låta id-märka sin hund antingen med chip eller tatuering.

I Söderköping finns det 1534 hundar registrerade hos Jordbruksverket. I mina öron låter det lite, jag bor vid det stora hundstråket Åpromenaden -Kanalen och ser dagligdags "hundratals" juckar på promenad, att hundintresset har ökat i staden syns tydligt. Ganska ofta ser man också två hundar i samma familj. Att hunden är människans bästa vän, skriver nog alla hundägare under på.

Bodil Kärnfeldt

När vi planerade vår traditionella utflykt som hör vår sommar till, hittade Lena i år en stuga i Mogata som vi kunde hyra ett par veckor av Birgitta och Jan Hultgren. Det var förresten Jans pappa som byggde den allra första stugan på Udden redan på 30-talet. Det är nu ett område som har vuxit till ett betydande stug- och villaområde.

Förhoppningarna om sol och bad blev inte så uppfyllda på grund av den låga temperaturen både i luft och i vatten. Stugan är belägen på ett högt område på Udden med en häfnöjande utsikt över Slätbaken där man österut kan skymta Stegeborgs slottsruin. Vistelsen fick alltså andra kvaliteter och innehåll. Förutom att det är en god bit av min barndoms marker och stigar är det ett historiskt område av Sverige som har mycket att

berätta om både krig och fred.

Nu kan vi glömma Gustav Wasa, Sigismund, Nils Dacke och andra oroliga själar och härjningar och istället uppmärksamma mer fredliga och för vårt samhälle värdefulla segelbåtar på farleden. Vad som under många år givit farleden ett festligt inslag är Göta kanaltrafiken med bl.a. fartygen Diana och Wilhelm Tham och inte att förglömma de många privata motor- och segelbåtar på deras väg till och ifrån Göta kanal. Farleden via Slätbaken och Göta kanal har också svarat för service och kommunikation åt industri och handel. Det var ju den bärande avsikten för Baltzar von Platen när han skapade idén och byggnaden av Sveriges blåa band. I det sammanhanget kom tändsticksindustrins behov av råvara högt på listan för



Åke Larsson  
049118091@telia.com

fabrikernas produktion. Råvaran var speciellt aspvirke som till största delen importerades från länderna på andra sidan Östersjön under den svenska tändsticksepoken. Då kan det vara av intresse att titta på tändstickans historia från tidigt 1800-tal till dags dato och var i Sverige tillverkningen skedde.

Tändstickan är som produkt tekniskt sett ganska enkel. Därför startades under 1800-talet ett stort antal fabriker, ca 1000st. Till att börja med var tändsatsen av fosfor. Nackdelen var att det både vid tillverkning och vid användning var eldfarligt. Det kunde söderköpingssonen Anders Fredrik Lundberg skriva under på. Efter farm. kandidatexamen övergick han till industriverksamhet och hjälpte en god vän att starta en tändsticksfabrik i Gnesta och senare i Västerås, fabriker som båda brann ner. Efter dessa erfarenheter och produktens utveckling fick han uppdraget att starta tändstickstillverkning i Finland och Ryssland. I Sverige blev det tidigt en kapplöpning mellan kemister och tekniker att skapa den säkra tändstickan. Även Lars Johan Hierta, han som år 1839 startade Liljeholmens stearinfabrik, lät sina ke-



Lydia

## Säkerhetständstickan och vår historia



mister och tekniker arbeta för säkrare tändstickor. Den säkerhetständsticka som fick den stora framgången skapades 1855 av Johan Edvard Lundström och Arvid Sjöberg som fick patent vid Jönköpings tändsticksfabrik. Flera fabriker övergick till den nya säkerhetständstickan.

Den tekniska delen av tändstickstillverkningen blev med åren mer kapitalkrävande varför flera fabriker fick läggas ner för att i stället skapa nya arbetstillfällen. T.ex. vid Annebergs tändsticksfabrik anlades år 1937 en vaxduksfabrik.

Tillfälligheternas spel kan få oväntad betydelse för företag och arbetstillfällen. Från mitten av 1800-talet, före elektricitetens användning för att skapa ljus, fick både stearinljuset och tändstickan stora framgångar både för privatpersoner och inom offentlig miljö.

Tillbaka till Slätbaken och tändsticksråvarornas väg. Låt oss följa en transport av asptimmer från Finland till Sverige:

Den tremastade skonerten Lydia av Brantevik med kapten Anderberg och hans besättning samt dot-



Åkes morfar Anderberg

ter Birgit stävar västerut mot Sverige en dag i slutet av 40-talet. Det är inte första gången han går farleden genom Slätbaken via Stegeborg mot Killingholmen. Den här gången skall lasten inte till Jönköping via Göta kanal utan omlastas för landtransport till Vetlandas och Tidaholms tändsticksfabriker. Efter omlastningen flyttar kapten Anderberg sitt fartyg till en mindre kaj i Husbyvik. Besättningen behöver vila och livsmedelsförrådet kompletteras. Den närmaste butiken är Sandliden i Mogata. Butiken ägs av familjen Andersson och som medarbetare har de anställt min bror Kalle.

Affären åtar sig att leverera varorna till båten i Husbyvik. Det blev många leveranser och Birgit och Kalle fann varandra.

Ingrid Larsson, en av Kalles och Birgits tre döttrar har ur familjens album plockat fram foton på skeppet Lydia och dess kapten med besättning. Tändsticksetiketter har generöst ställts till förfogande av Bo Levander på Tändsticksmuseet i Jönköping.

Lars Sylvan, S:t Ragnhilds Gille, har med stort engagemang plockat fram underlag till den här artikeln ur föreningens årsskrifter. Åke Larsson

## Johans Trädfällning

Trädfällning (A, B, C)  
Röjning  
Maskinförare



ser till att virke och ris hämtas av lastbil kostnadsfritt

0761-287 912

Johan Andersson

Hagen 1003, 610 40 GUSUM  
E-post johanstradfallning@gmail.com



# Bennys Språklåda

Benny Möller är språkvetare med inriktning på språkhistoria. Han har under mer än tio år undervisat

i svenska vid Nyströmska skolan i Söderköping, och har utbildat sig inom språkhistoria bland annat hos

professor Jan Anward och professor Jan Paul Strid vid Linköpings universitet.



Benny Möller

## HEX OCH SEX

I detta nummer tas upp en fråga från Elias Blom i Bleckstad. Han undrar över ord på hex- och sex-. Ett försök till utredning av dessa intressanta ord, kopplade till mystik, folktro, diktning, kärleksliv och siffror skall göras här.

Det första ordet på hex- som Elias Blom tog upp var *häxa*. Att ordet i modern svenska stavas med ä har här ingen betydelse, före stavningsreformen 1905 var stavningen oftast hexa. Ordet lånades från tyska, troligen på 1600-talet, äldsta skriftliga belägget i svenska är från 1667. Den tyska ordformen är Hexe, och det har från början betydelse gärdsgårdsryttarinna. Men trodde nämligen att den onda trollpackan red på en gärdsgårdsstör då hon utövade sin onda konst i skymningen. Ofta gick den onda konsten ut på att tjuvmjölka kor, vilket kunde förklara att de egna korna plötsligt gav lite eller ingen mjölk. Sambandet mellan bra foder och gott om mjölk tycks alltså inte ha varit så välkänt... Men ännu värre var att häxorna förmodades röva bort barn och fara till Blåkulla där de mötte Djävulen och hade sex med honom.

Bakgrunden till detta var folks allmänna rädsla för sådant som de inte kände till. Kvinnor som hade särskilda kunskaper om t.ex. läkeörter eller hur man hjälper till vid en förlossning kunde man betrakta med skepsis. Dessutom betraktades kvinnor helt allmänt med viss misstänksamhet i den tidens mansdominerade samhälle. "På ord av mö Må ingen lita, Eller tro på gift kvinnas tal; Ty på rullande hjul Är deras hjärta skapat, Föränderlighet i bröstet borgat" lyder strof 84 i *Håvamål* i *Den poetiska Eddan*.

Under förkristen tid fanns dock även kvinnor med hög status. Dessa kvinnor kallades völvor och noror, och hade övernaturliga krafter. Völvorna kunde spå framtiden och hjälpa människor genom att läsa galdrar, nororna hade hand om människors livstrådar. Hur detta gick till

kan läsas i *Den poetiska Eddan*, i första hand i kvädet *Völuspá*. Isländskan, som har bevarat vårt gamla nordiska mål, har ordet *norn* eller *galdranorn* med betydelsen häxa.

Völvorna och nororna troddes ha kontakt med gudarna, men under medeltiden började man ana att det kunde ligga ondska bakom deras kunskaper. Delvis hängde det samman med att de gamla gudarna sågs som representanter för djävulen. Två tyska dominikanmunkar skrev en handbok i hur man avslöjade och oskalliggjorde häxor, *Malleus Malificarum* (latin för "De ondsintas hammare"). Boken blev tryckt och allmänt spridd och orsakade grymma förföljelser i flera hundra år.

Språkligt betyder detta att svenskan inte har något ord för "häxa" som är äld-

re än senmedeltiden, utan de äldre orden var, precis som fortfarande på Island, *völva* och *norna*, och var förbundna med förmåga att se in i framtiden. En kvinna som hade de på den tiden mystiska kunskaperna om barnafödande kallades *jordamödir*. Ordet *barnmorska* är inlånat från tyska.

En annan betydelse av ordet med inledningen *hex-* är det grekiska *hexa*, som betecknar siffran 6. *Hexagon* är till exempel en geometrisk figur, en liksidig sexhörning. *Hexameter* är känt från litteraturen. Det är ett versmått för berättelser, epos, och det typiska kännetecknet är att det är sex betonade stavelser i varje versrad. Rytmen skulle hjälpa rapsoden – den vandrande sångaren – att komma ihåg allt. Episka vers skapades nämligen innan man hade möjlighet att skriva ner texten. De

mest kända antika berättelserna på hexameter är *Iliaden* och *Odyssén*. *Iliaden* handlar om Trojanska kriget och *Odyssén* om en av de grekiska hjältarnas irrande hemfärd.

På latin heter siffran 6 likadant som i svenska, alltså *sex*. Man kan alltså här se att svenskan på långt håll är språkligt släkt med latinet. Det latinska *sex* används inte inom matematiken, för där företrar man grekiska ord, eller också klarar man sig bra med svenskan. *Den sjätte* heter på latin *sextus*. Ordet återfinns i romarnas gamla namn på månaden augusti, *sextilis*. Orsaken till att augusti under romartiden var den sjätte månaden är att romarna hade sitt nyår första mars. Minnet av det har vi kvar i *september* – den sjunde månaden, *oktober* – den åttonde månaden, *november* – den nionde månaden och *december* – den tionde månaden. Men *sextilis* fick vi inte ha kvar, eftersom man ville hedra kejsar Augustus med en månad.

Sist i raden kommer så ordet *sex*, som har att göra med kön. Latinets ord är *sexus*, och det är därifrån äldre generationer svenskar har fått det. De yngre har fått det via engelskan, där det heter *sex* precis som här, men också har en mer känsloneutral användning. När man reser in i Storbritannien skall man på immigrationsblanketten ange *sex* – alltså väl-

jer man mellan *male* och *female*. Ordet har under de senaste 50 åren fått allt större spridning och har massor av avledningar: *sexuell*, *sexappeal*, *sexantologi* (novellsamling), *sexfixerad*, *sexdrottning*, *sexbomb*, *sexshow*, *sexologi*, *sexspalt* (i tidning), *sexbrottsling*, för att bara nämna några få. Och så naturligtvis uttrycket *ha sex*, som nästan helt har ersatt äldre uttryck för samma sak. Orsaken kan man bara gissa sig till, men för min personliga del kan jag tänka mig att det uppfattas helt neutralt och känslobefriat, är inget fult ord, och inte laddat med några värderingar. Det är heller inte stilistiskt avgränsat, utan kan användas i alla sammanhang. Ett mycket praktiskt uttryck med andra ord!

Källor:  
Wessén, *Våra ord Eddan*  
www.ts.skane.se  
Davidson & Holm, *Svensk-isländsk ordbok*

Till nästa nummer hoppas jag på många nya intressanta språkfrågor från er i läsekreisen! Sänd dem med e-post till [info@lillatidningen.com](mailto:info@lillatidningen.com) eller direkt till Benny Möller på [wit\\_oleander@hotmail.com](mailto:wit_oleander@hotmail.com)

Benny Mölle



Åke Larsson  
049118091@telia.com



## Nu är det Jul igen

- och julen vara rväl till Påska.

Alla minns vi väl den välkända strofen ur dansleken kring julgranen. Det låter glattigt och festligt men inte strofen ur en annan danslek. Den som slutar med att Anders Perssons stuga står i ljusan låga när ljusen brinner oppsan.

Levande ljus är ju ett traditionellt och stämningsfullt inslag i julfirandet. Det vill vi inte vara utan. Därför är det viktigt hur man använder dem. Vi börjar jultiden med att tända adventsljus. De står i den traditionella adventsljusstaken, den med fyra ljus i en och samma ljusstake. Där är de ofta omgivna av mossa eller andra dekorationer. Den seden är så etablerad

så den ska vi vara rädda om. Men se till att ljusen inte brinner ner till mossan eller dekorationen. Ljushållaren bör sitta högre så att lågan inte når ner till mossan även om den ibland klassas som brandsäker.

Ett vanligt material till ljusstakar är trä. Det blir ju ofta presenten som eleverna stolta tar med sig hem från slöjden när höstterminen är slut. Numera är det vanligt, att ljushållarna är klädda invändigt med en metallhylsa. Det borde vara ett krav att alla träljusstakar, även de som köps i butik, är utrustade på samma sätt. Trä är inte brandsäkert, vilket ju Anders Persson bittert fick erfara.

Hur ska ljusstaken placeras? Ställ den inte i fönstret där gardinerna kan fladdra till om det blir drag. Drag är inte bra var ljuset än står om det ska brinna lugnt och med stor låga.

Även det bästa ljus kan rinna om det står där man kan befara drag. Där kan man använda kanalljus. De är stöpta med inre kanaler som tar hand om den smälta ljusmassan som lågan inte förbrukar. Ljuset rinner alltså på insidan i stället för på utsidan. När ljuset brinner snoppas

veken automatiskt till rätt längd. När ljuset släcks återstår en förkolnad vekrest som är lagom lång för att tändas igen. Alltså, inga klåfingriga brott på vekresten om ljuset ska ha en chans att brinna vackert.

Ett levande ljus vill stå i centrum och sprida glädje och trivsel. Lämna därför aldrig ett brinnande ljus ensamt när du lämnar rummet.

God ljusjul.





Bengt Axmacher  
bengtax@telia.com

larna. Det skulle förlåta en del. Det gångna året har ju väderleksmässigt inte varit mycket att hurra för. Blåsig och regnigt har det varit. Det blir skönt att vinka adjö till 2012 och se fram emot 2013 med nytt hopp. Men dessförinnan måste vi överleva julen.

Juldagarna brukade förr i tiden barnaögon tindra ikapp med julgransljusen. Numera verkar de mest plira i sina iphone-skärmar, på spaning, inte efter den tid som flytt, utan efter viktiga meddelanden från kompisar. Ofta sitter dessa inte många meter bort plirande efter samma sak i sina egna iPhones. Till och med Kalle Anka och hans kompisar i TV blir försmådda. Framför dumburken, som inte längre är en burk utan en stor platt tavla, häckar istället mor- och farföräldrar som med Disneys hjälp kan frossa i nostalgiska betraktelser tillsammans med det eller de eventuella barnbarn som ännu inte hunnit upp i mer än dagisstadiet.

Under mina barnår fanns inte TV och långt mindre några I-phones. Även om jag inte växte upp i ett särdeles religiöst hem var kyrkliga begivenheter en

viktig beståndsdel i julfirandet. Mina morföräldrar tog oss på julaftons förmiddag med på julbön med sång och musik, läsning av julevangelium och stundom tablåer med barn utspökade till Josef och Maria, Jesusbarn (oftast en docka), tre vise män och annat löst folk från Nasaret. Ur radion hemma kvällde julpsalmer och granen släpades ut att tindra mitt på golvet, där man kunde dansa runt den.

Då och då i svärmodiga stunder; synes det mig som att mycket genom åren visserligen blivit bättre, men att detta förhållande tyvärr kombinerats med att minst lika mycket blivit vida sämre. En inre röst uppmanar mig ibland i sådana stunder att skriva en dikt om eländet.

Detta händer inte ofta. Det jag kallar dikt ser jag gärna försett med både meter och rim, och sådant bjäfs fnysar det moderna kulturfolket åt sedan många år tillbaka. I just detta fallet blev det en sonett. Många vet inte ens vad en sonett är – jag har fått en fråga om huruvida det är något ätbart. Icke är det så, men njutbart kan det vara om man har en gammal-

dags inställning och om man lyckas med jamberna och rimmen. Shakespeare gjorde ofta det. Och Petrarca likaså. I vilken mån

jag gjort det överlåter jag till den eventuella läsaren att bedöma.

Hur som helst önskar jag

med denna poetiska utjuttelse Lilla Tidningens alla läsare en God Jul och ett Gott Nytt År.

Bengt Axmacher

# Ur led är tiden



## Inför Julen 2012

*Snart läser prästen julens evangelium,  
Guds hus har värmts och fyllts för någon timma.  
En bön, en psalm och så skall juldagsmorgon glimma,  
och sedan kallnar åter vårat kyrkorum.*

*Du sjunker ner i soffan i ditt tusculum  
där kan vår hela värld i teven du förnimma,  
med nöd och sorg, med fröjd och sång. Av hopp en strimma.  
En dos av våld och svält och död, som gör dig stum*

*För barn är julen ting, som väsnas eller blinkar  
För vuxna lugn och ro och insikter som kväves  
av trötthet, tvister, leda, bråk och flylla.*

*Om än vår tro är övergiven och dig sinkar,  
Så låtsas den finns kvar, att hetsen är förgäves.  
Låt endräkt, dofter, ljus och sång vår helg förgylla.*

Bengt Axmacher

**Öppettider**  
Må-tor  
10-17  
Fre 10-15  
el enl ök per telefon

**0121-10 100**  
Rörservice AB  
Virkesgatan 6  
Söderköping



**Rörservice.se**  
Installationer och försäljning  
0121-10 100

**Vår badrumsutställning växer vidare**

Vi har kompletterat vår utställning med Hafa badrum, nya kampanjerbjudanden varje månad. Kom gärna in till oss och jämför priser.



Funderar ni på att renovera ert badrum hjälper vi till med hela projektet. Ett badrum - en kontakt!

**Varmvattenberedare**  
Vi monterar beredare 15-300 liter för villa och fritidshus.  
Ring och boka din installation



**Nyttja ROT-avdraget!**  
50% avdrag på installationskostnaden  
Upp till 50.000,-





**En liten skola – med stora visioner**

Vi är en expansiv skola (klasser F, 1–9) i en trygg miljö för skolbarnen. Vi har goda studieresultat och hemlagad mat. Ge ditt barn en god start i livet.

Under sommaren 2012 har vi byggt ut vår förskola Lillspången med många nya platser.

Vi har platser kvar i följande klasser till ht 2012:

- Åk 1, 3, 4 och 7
- samt enstaka platser i förskolan.

**Välkomna med förfrågan/anmälan.**

**0121-219 56, 247 14 • www.soderkopingswaldorfskola.net**





## ”Furan” fritidsgård i Västra Husby

# Ung

i Söderköping

Furuborgs fritidsgård: Lite avlägset fast ändå nära ligger Furuborg, även kallat ”Furan” på kullen ovanför skolan i Västra Husby. Furuborg har länge huserat ungdomar från bygden och mycket spännande saker har skett innanför vägarna. Under årens lopp har själva ansvarsformen för fritidsgården varierat, alltifrån att några av samhällets föreningar tillsammans med några aktiva föräldrar stått vid spakarna till att ungdomarna själva har styrt. Just nu är det vi, Focus Fritidsverksamhet som har hand om Furuborg och det har fungerat bra och det har skett samarbeten mellan våra båda fritidsgårdar. Besöksantalet är väldigt skiftande allt från 4-5 till 20-25 med ett snitt på ca 10-12 ungdomar per kväll. Det är väldigt många stamisar som kommer och hänger men även nya ansikten tittar in då ungdomarna ibland tar med sig kompisar och snacket går på Ramunderskolan och på Focus.

I november 2007 nyöppnade Furuborg efter en tids uppehåll och sedan dess har det rullat på. Mestadels har det varit samma personal för att kunna knyta an till eleverna och ta med sig eleverna och utveckla fritidsgården på så sätt.

Fotointresset har ökat de senaste åren bland ungdomar över hela Sverige. Detta kan till stor del bero på den större delen av sociala mötesplatser på nätet. Detta syns på den

stora försäljningsökningen av systemkameror. Vi på Focus vill inte vara sämre och har införskaffat ett utbud med just foto och filmprodukter. Sedan tidigare har Focus haft en videoka-

mera av lite mer avancerat snitt som används i dokumenteringssyfte under avslutningar och olika arrangemang. Det har även funnits en något enklare videokamera för utlåning till elever.

Denna nysatsning började senhösten 2011 med inköp utav två vinröda Nikon D3100-systemkameror.

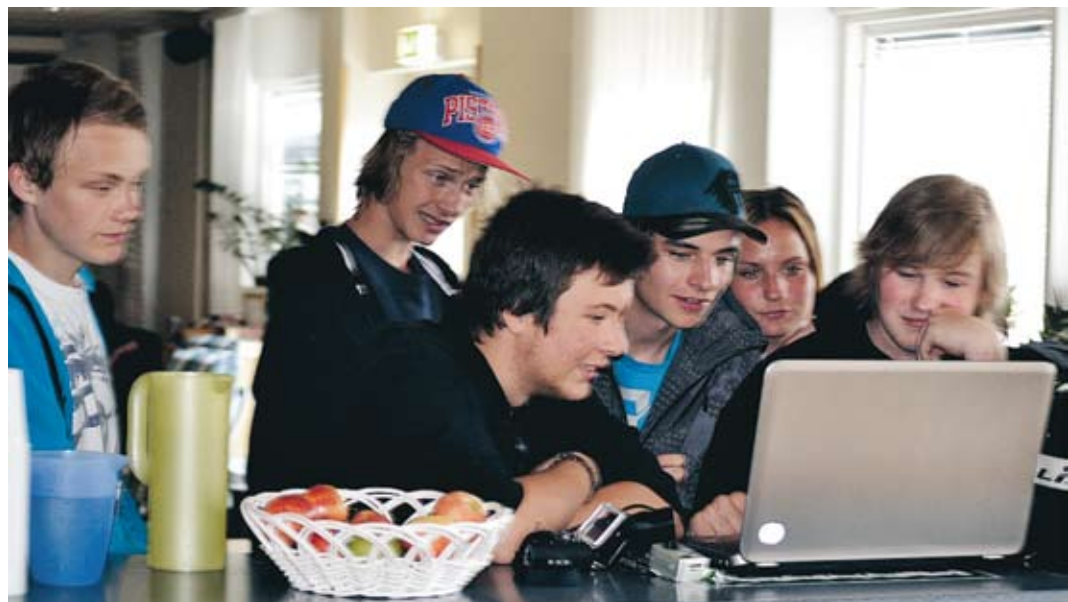
Riktigt bra och gedigen nybörjarmodell. Vi införskaffade även minneskort, ett extra zoom-objektiv och kameraväskor. Detta följdes sedan upp med en riktigt bra och nätt HD-videokamera och dator med tillhörande redigeringsprogram både för bild och video samt en extern hårddisk för lagring av materialet.

Vårt senaste inköp är en s.k. ”Action-kamera” (Go-Pro HD Hero2) som är en tålig och vattentät kamera som är tänkt att användas till ex. vis filmning av dans, skate, bmx etc.

För Focus

Alfred Emanuelsson Vretander

## Kamerasatsning



# du släckte väl?



## Lämna aldrig ett brinnande ljus

### Barn och ljus

- Barn fascinerar av brinnande ljus, lär dem hur de ska tända och släcka.
- Se till att de får respekt för elden utan att bli skrämde.
- Små Lucior ska inte ha levande ljus i kronan.

Läs mer på [lansforsakringar.se/ostgota](http://lansforsakringar.se/ostgota)  
eller ring 011-29 00 00

 **Lansforsäkringar**  
**Östgöta**  
*Bank & Försäkring*





**Bli medlem nu fr 250:-/mån  
& träna gratis året ut!**

**Dessutom ingår:**  
 • Halva startavgiften  
 • 2 tim med en PT  
 • En träningsväska  
**Värde 2.460:-**

**Öppet 04.30-23.00  
varje dag med  
eget nyckelkort!**

**Gratis  
parkering!**

**TRÄNINGSVERKET**

Ringvägen 44, Söderköping, tel 0121 - 142 61, [www.traningsverket.com](http://www.traningsverket.com)



## Studio PIQTURA - nyetablerad fotografstudio



Foto Studio PIQTURA

Studio PIQTURA är en nyetablerad fotografstudio i Söderköping. Företaget ägs och drivs av fotograferna Linda Beasley och Annica Björklund.

- Det här företaget är ett förverkligande av en dröm som vi båda länge har haft på var sitt håll. Ingen av oss var tidigare beredd att ta steget fullt ut på egen hand. När vi två lärde känna varandra så hade vi båda kommit till en punkt i livet där vi kände att det var dags att göra någonting nytt och spännande. Därmed växte denna idé successivt fram och tillsammans realiserade vi drömmen.

- Vi har båda en bakgrund inom fotografering där Linda har utbildat sig till

fotograf vid college i USA, och Annica har läst digital bildbehandling vid högskolan. Vi har båda även en del privata fotokurser och utbildningar i bagaget. Vi har genom åren agerat fotograf åt släkt och vänner, både vid porträttfotografering och högtider som ex bröllop. Det har gett oss erfarenhet och kontakter. Vi kompletterar varandra bra då vår styrka ligger i skilda områden inom yrket. På så vis kan vi även vidareutveckla varandra.

- I vårt företags ide vill vi nisch oss lite extra mot att fotografera gravida, nyfödda bebisar och barn. Gravida magar är så vackert, innan man vet ordet av har man nästan glömt av hur den där vackra magen kändes eller såg ut. Ny-

födda bebisar vill vi föreviga fina bilder av inom de första två veckorna då bebisen mest sover. Tålmod och tid krävs för att fotografera den nyfödde, men vi har stor plats i vår nya studio där den nyblivne föräldern kan känna sig lugn och avkopplad.

- Då vi har egna barn vet vi hur roligt det är att dokumentera fina bilder på barnen, för att bevara för både sig själv men även till barnet när de växer upp. Vi vet också att man knappt har tid med det här eftersom barnen upptar mycket av tiden. Därför vill vi hjälpa nyblivna föräldrar med detta! Vi kommer givetvis arbeta med andra uppdrag också. Vi har bl.a. hunnit med att fota konfirmation, porträttfotografering, id-

kort och en del event sedan uppstarten i augusti. Vi utgår från Fixpunkten i Söderköping, men tar uppdrag som sträcker sig inom länet.

- Vi träffade varandra genom att vi båda har arbetat som assistent åt framlidne fotograf Thomas Pettersson. För oss blev Thomas en god vän och mentor då han lärde oss mycket inom yrket. Genom oss finns möjligheten att göra efterbeställningar från fotograf Thomas Petterssons bildarkiv.

- Det ska vara roligt och givande att jobba, och vårt signum blir därför "Vi gör detta för att det är roligt!"

3 fotoexempel här intill.

**L E K D A X**

Söderköpings största leksaksbutik  
Klipp ut och ta med till butiken och få

**20% på valfri vara!**

Gäller t.o.m. 24 december 2012. Kan ej kombineras med andra erbjudanden.

Öppettider Mån-Fre 10-18  
Lörd 10-14

**EXTRA ÖPPET UNDER ADVENTSHELGERNA**  
0121-13230, Ringvägen 44 "Fixpunkten", Söderköping



Fynd och känn dig rik i vår Loppisbutik

**Har du något att skänka?**

Ring 0121-12915! Vi hämtar gratis!

Vi har insamling av kläder till Lettland

Fix-punkten - Öppet var 10-18, lör 10-14

**FIX PUNKTENS  
SKO & NYCKELSERVICE**

**Cykelreparationer  
Dragkedjor till jackor  
Syr båtkapell**

**Service på Cyklar  
NU 250:- (ord 350:-)**

För cyklar ansvaras högst 3 månader  
0121-14765

**En av Sveriges  
största tygaffärer**



önskar alla en riktigt  
God Jul & Gott Nytt År!

**Massor med  
julgardiner**

**JOFOTEX**  
Tiger  
SÖDERKÖPING  
0121-134 40

Vi har öppet:  
Vard 10-18  
Lörd 10-14  
Söd 11-15

webshop  
[www.jofotex.se](http://www.jofotex.se)

**Fix  
konditori**

0121-13960

När Julen står för dörren vi julmackor har, med skinka, ost och sill, köttbullar och lite till.

**God Jul  
och  
Varmt Välkomna**



**Tårter  
Smörgåsar  
Smörgåstårter  
Hembakat bröd  
Exotiska bricker**

**Eget hantverk  
från utsökta råvaror  
till det läckra  
på ditt bord**

*TartFixa'n*

0121-15555 0739-624646 [www.lumiere.nu/tartfixarn](http://www.lumiere.nu/tartfixarn)





Foto Studio PIQTURA

# God Jul & Gott Nytt År!

önskar vi på **SPORTS**

**Superstars Julshow**  
 Julbord & Underhållning  
**Premiär 30 nov 2012**  
 På Sports i Söderköping.  
 En fartfylld show med julbord och dans till kl 01.00

Möt Lady Gaga, Magnus Ugglö, Bon Jovi, Elvis, Cheer mfl!

Julbord med show 595:-

Julbord show & bowling 675:-

Datum	
30 NOV	13 DEC
1 DEC	14 DEC
6 DEC	15 DEC
9 DEC - FAMILJESHOW	

Ring för info om andra datum!

**Superstars**

BOKA BILJETTER NU - 0121 - 197 70 - WWW.SPORTARENA.SE

## Missa inte våra Liveband 2013

Vi kör igång med

**Coverkompagniet 26 JAN.**

**Pettersson and the Sideburnes 2 FEB.**

**Déjà vu Band 9 FEB.**

Se alla de andra banden som kommer till oss på

[www.sportsarena.se](http://www.sportsarena.se)  
 Tel 0121-197 70

Nästa nummer av lilla tidningen utkommer den 21 mars 2013



Foto Studio PIQTURA

**medisox**

## Fabriksförsäljning Stödstrumpor

Kom till vår nya butik  
 Nu med massor av Nyheter  
**Comfort-Trend-Office-Hiking- Travel -Sport**

Travel i Skinlife och Comfort i Bomull. Nylon knästrumpor, Stay Ups och Strumpbyxor. Sport kompressionsstrumpa med Coolmax i foten för varma dagar och ull för kalla dagar.

**En strumpa för alla tillfällen**  
**Välkomna!**

### Öppettider

Månd-tors 8-18  
 Fred 8-15

1:a Lördag i månaden 10-14

Fixpunkten  
 0121-15940

[www.medisox.se](http://www.medisox.se)

Medisox AB  
 Ringvägen 44  
 614 31 Söderköping

0121-15940  
 fax 0121-15941

10% mot uppvisande av denna kupong  
**KAN** kombineras med andra erbjudanden.

Gäller tom maj 2013

Studio  
**PIQTURA**  
 FOTOGRAFERNA  
 Annica & Linda



Ett porträtt till jul är rätt så kul!

**50%** rabatt på fotograferingen  
 (Gäller tom 12 dec 2012)

Beställning senast 12/12 för leverans innan jul.

• [www.studiopiqtura.se](http://www.studiopiqtura.se) • 0708 - 48 69 25 • 0735 - 13 13 27 •





# Garvarboden



Skönbergagatan 8  
Söderköping

www.garvarboden.se

0121 - 10040

# Det lackar



## Swedbank

### Den som spar han får!

Börja spara idag och skaffa dig utrymme för mer i livet. Välkommen in till oss på kontoret i Söderköping så berättar vi mer.

Skönbergagatan 1, 0121-197 00

swedbank.se



## JULBORD PÅ SÖDERKÖPINGS BRUNN

DEC 2012	FRE 30/11	LÖR 1/12	SÖN 2/12	FRE 7/12	LÖR 8/12	SÖN 9/12	FRE 14/12	LÖR 15/12	SÖN 16/12	MÅN 17/12	TIS 18/12	ONS 19/12	TOR 20/12	FRE 21/12	LÖR 22/12	MÅN 24/12	MÅN 31/12
JULBORD kl 12-17 475 kr																<b>500 kr</b>  OBS! KL.12-15	Sylvester supé
JULBORD kl 18-22 500 kr																	

På kalendern kan du se när vi har julbord & vad det kostar.  
I Julbordet ingår 4 cl Blossa Vinglöggt alt. alkoholfri glögg. Dryck & kaffe ingår ej.  
Då barnen inte är så stora i maten kostar julbordet för barn upp till 8 år bara 100 kr & för barn mellan 9-12 år 150 kr.

Dans till Debbie & Lasse 20.30-24.00  
1/12, 7/12, 8/12, 14/12 & 15/12.

Roland Engdahl, pianomusik, 13.00-16.00  
1/12, 2/12, 8/12, 9/12, 15/12, 16/12 & 24/12

Johnny Lindéns Duo  
31/12

Här har vi förslag på en prisvärd helg:  
Glögg, julbord, övernattning & god frukost för endast 1200 kr/person i dubbelrum.  
Enkelrumstillägg 150kr. För barn upp till 12 år kostar motsvarande helg 500 kr.

Boka på telefon 0121-10900 eller maila till info@sbrunn.se

### Ett litet julklappstips!

Vi säljer presentkort som kan användas till vår spaavdelning, med behandlingar & produkter samt till boende & mat i vår restaurang.

För er som vill ha ett alternativ till julbord serveras denna meny från den 1/12.

### Månadens Meny - December

Triologi på lax med sikromscreme & örtsallad

\*\*\*\*

Oxfile Nicholas serverad med vinteräpplen, champinjonsupreme, ankleverpastej & fondantpotatis

\*\*\*\*

Chokladterriner  
myltade bär & italiensk maräng

Pris: 435 kr

## VÄRMT VÄLKOMNA TILL SÖDERKÖPINGS BRUNN !



# mot Jul

Återigen har det lilla lugnet lagt sig över Söderköping efter sommarens och höstens aktiviteter och turister och besökare har vänt hemåt med semesterminnen och förhoppningsvis lite extra bagage inhandlat i vår lilla stad. Under hela sommaren, ja, det blev ju inte så många varma dagar i år men en hel del besökare, har vi fått beröm för vår fina stadsmiljö, att det är så rent och fint och pyntat och att det finns ett så stort utbud på en så liten plats och det tycket jag att vi ska vara stolta över.

Säsongen avslutades ju som vanligt av ett stort härligt och alltid lika spännande Gästabud! I år ännu mer välbesökt, och med mycket större Medeltida marknad och mer rolig underhållning.

Det vi kunde notera, under Skönbergagatans traditionella Medeltida Femkamp, var att det var fler nya be-

sökare i år än förut och det betyder väl att intresset ökat och att vårt rykte om ett välordnat Gästabud spridit sig i länet. Jag tror att dessa kommer åter nästa år och då även utklädda i medeltida dräkt. För i år var det många nya besökare som inte upptäckt att man faktiskt själv kan "vara med live" och bidra till nöjet på Gästabudet. Det måste vi alla bli bättre på att sprida för det är ju först då som vi kan säga att Medeltiden inträtt i helt och hållet i Söderköping! Vi noterade också många fler utländska besökare under Gästabudet i år.

Många av våra besökare och kunder har sagt att de gärna kommer åter men visst hade de kanske önskat lite mer "att göra" när det var så regnigt och svalt som det blev i år. Det är väl något som vi alla får fundera på och framföra till kommunen, till våra företagsföreningar och

andra aktörer och hoppas att vi kan fortsätta att samarbete för att utveckla staden vidare. Jag tror dock att det kräver ett större engagemang av oss företag, handlare, restauranger och annan service för att kunna tillmötesgå dessa önskemål.

Nu lackar det mot Jul igen!

Och närmast stundar traditionsenlig Adventsmarknad och vår stad kommer att pyntas som vanligt och har vi tur så kommer lite snö och förgyller stämningen....

Vi på Skönbergagatan kommer naturligtvis att pynta våra butiker och vår gata och några kommer att ha liten julmarknad utanför sina butiker under Adventsmarknaden. Tomten har lovat att komma på besök och vi tror att han även i år har kära Tomtemor med sig, som hjälper



Välkommen in!  
Öppet måndagar & torsdagar 9 - 17  
Kom gärna in, så bjuder vi på en kopp kaffe!  
HÄLSNINGAR MARIE ANDERSSON, FONUS SÖDERKÖPING  
**FONUS**  
ÖST  
SKÖNBERGAGATAN 11 · TEL 0121-14640 · WWW.FONUSOST.SE

Nästa nummer av lilla tidningen utkommer den 21 mars 2013

till att ta emot alla barns önsknings!  
Vi kommer att kunna erbjuda en hel del aktiviteter såsom "Julklapps- och Uppsittarekvällar" och en "Rimstuga" där du kan få hjälp att få ihop bästa rimmet till din klapp. Håll utkik på affischer och annonser så att du inte missar allt Jul-mys i vår lilla fina stadskärna!

Anne-Louise Kroon

KlarSynt.



20% RABATT

**20% rabatt när du köper ett par valfria solglasögon**

Erbjudandet gäller tom 31 december 2012. Kan ej kombineras med andra erbjudanden. Hos oss får du kompetens, valfrihet och omtanke.

**Optiker Andersson** Var rädd om dina ögon  
Skönbergag 9 Söderk  
Tel 0121-131 20



**KAFFEBÖNAN**  
Skönbergagatan-12 Söderköping

Julerbjudande

**ROSENSERIEN**  
BY ROSES FROM NATURE



**10 % rabatt**  
Vid köp av minst 2 valfria produkter

(Gäller ord priser och kan ej kombineras med andra erbjudanden)  
Erbjudandet gäller tom 24/12

Månd-fred 10-18 Lörd-sönd 11-15  
0121-10043 www.kroonhalsa.se





## MIMMIS HUS

2år med raketutveckling

Hagatorget, Storgatan

För 2 år sedan Flyttade Mimmi sin verksamhet från Skönbergagatan till Gottlowska huset. Betydligt större utrymmen än på Skönbergagatan hade nye fastighetsägaren då skräddarsytt för Mimmis räkning – en skönhetsstudio. Mycket har hänt sedan in-  
vigningen den 1/12 2010.

och samtalsterapeut. Inom väggarna finns allt för hår- och skönhetsvård.

Som extra krydda på framgången har MATRIX (med hårvårdprodukter) valt ut Mimmis Hus som ett av 3 i Östergötland vilka får extra tillgång till MATRIX sortiment och kunskande.

- Kundtillströmningen har ökat markant, säger Mimmi, och nu är alla platser i salongen upptagna av kunniga medarbetare. Huset är så att säga fullt.

Ett trevligt inslag i salongen är att den invändigt byter utseende. Genom ett samarbetsavtal med Djurbergs byts tapeter ut några gånger per år. Elite Måleri står för uppsättningen..

I huset finns nu 6 frisörer, hudterapeut (för naglar, fötter, kropps- och ansiktsbehandling), massör

Vidar Jansson



Lena Eriksson  
cert. massage-  
terapeut & livs-  
utvecklare

Elin Eriksson  
Frisör

Madelene Andersson  
Frisör

Marita Andersson  
Frisör

Josefin Andersson  
Frisör

Mimmi Wahlén Andersson  
frisör

Karin Källmén  
Aukt. hudterapeut

Cecilia Tegstöm  
Frisör

## KONFEKTHÖRNAN

# 50%

på all fiskeutrustning



Sportfiskeavdelning  
med allt inom fiske

Rådhusorget 1, tfn 0121-210 57

[www.serander.se](http://www.serander.se)

### Planerar du att sälja din bostad?

Förbered din försäljning och få fri flyttstädning

Går du i säljtankar, men ännu inte hittat din rätta bostad? Då kan du förbereda din försäljning. Tjänsten är utan förbindelser och helt kostnadsfri.

I tjänsten ingår:  
värdering, bostadsbeskrivning, fotografering, flyttstädning mm.

Erbjudandet gäller tom 31 december 2012

Mer information på vår webbplats!

**Serander**

Storgatan 7 Söderköping 0121-21920

Fastighetsförmedling

fr 65:-  
fr 5:-

**Bossgårds  
Begravningsbyrå**

10201

Etabl 1876

Prästgatan 6 614 30 SÖDERKÖPING

Julpynta dina fötter!

På Fri Fot

Julklappstips

Presentkort på fotvårdsbehandling

380:-

Christina Forsman • Dipl. Fotterapeut  
Ågatan 17B, 614 34 Söderköping, 0121-260060  
[www.påfrifot.se](http://www.påfrifot.se)

Stenugns-  
bakade  
limpor

Mogata honung



Tranbär & Russin



Viggeby-limpa

Allt vårt matbröd  
är bakat på surdeg

JANNES HEMBAGERI

Vard 8-18  
Hagatorget

Lörd 8-14  
0121-10052

[www.janneshembageri.se](http://www.janneshembageri.se)



## Handla julklapp

Att köpa kläder åt min älskade gav mig sådan skräck  
 Att jag nästan invid dörren till affären gick i däck.  
 Men den snälla tanten i affären log så blitt och sa  
 Förlåt min herre, men vad var det som det skulle va  
 En blus kanske – se här så fin och vit!  
 Nej, sa jag, kanske blått, eller grått, eller möjligen grafit.  
 Å min stackars bleke herre tänker sig en kjol?  
 Sa den snälla mänskan och sköt fram en stol.  
 Nej, sa jag, jag vet ej alls vad jag vill ha.  
 Men en blus är lätt att byta, så det blir nog bra.  
 Jaha, jaha, och vad skall det va för nummer?  
 Om det har jag dessvärre inget hum mer.  
 Jaså, jaså, men är hon stor och tjock eller nått och liten,  
 eller, som jag, mittemellan och trött och sliten?  
 Ack nej, hon är lagom, lagom så förskräckligt.  
 Jaha, jaha, då blir nog fyrtio tillräckligt.  
 Tack! Kassan! Kortet! Och ut som en raket,  
 Försedd med detta enkelt bytbara paket

Bengt Axmacher



## Decembermys!

**Lör 1 dec kl 14 Minibio och julpyssel** på Stinsen fr 3 år.

**Tor 6 dec kl 18:30 Julinspiration med Akleja**, Stinsen, 50 kr.

**Sön 9 dec kl 14 Teater** fr 9 år, Dickens "En julsaga" med **Crusellkvintetten**. Bergahallen, 40 kr, vi bjuder på glögg.

### Gott nytt år!

**Nyårsafton kl 18** Fira in det nya året med familjen på Rådhusstorget. Underhållning, tal och årets förstfödda.



www.soderkoping.se/evenemang  
0121-18200 Information o kultur  
Söderköpings kommun

Nästa nummer av lilla tidningen utkommer den 21 mars 2013

## Skällviks Borgs Nyckel

Originalnyckeln från 1200-talet är 20 cm lång och hittades 1902 i borgen.



Efter originalet men 3 cm lång antikbehandlat äkta silver 750:- varav 200:- till arbetet med att levandegöra borgen

Söderköping  
0121-15533



Storgatan 5  
Söderköping

## MIMMIS HUS

Hår & Skönhet

Vi erbjuder dig allt inom

- Hudvård
- Hårvård
- Massage
- Nagelvård
- Livsutveckling

Ge bort en behandling i julklapp

### PRESENTKORT

gäller på alla behandlingar i Mimmis Hus



Karlknutssonsgatan 5 0121-10470 www.mimmishus.se

## Gör kroppen glad!



**15%** Rabatten gäller vid ett köptillfälle.

Gäller för alla receptfria varor. Erbjudandet gäller t o m 15 december 2012.

Apoteket Kronan  
Hagatorget 1, 614 30 SÖDERKÖPING

apoteksgruppen



## UPPTÄCK VÅRA FANTASTISKA GLASÖGONPRISER!



ENKELSLIPADE från **990:-**

PROGRESSIVA från **2990:-**

Båge, glas och inslipning ingår i priset!

Hagatorget 2 • 0121-149 60



# Arbetsföreningens hus samt behov av ett kulturhus

Det kom ett mail till redaktionen:

Hej!

Jag har en undran över hur arbetsföreningens hus Göta salonger har kunnat omvandlas till en privat vårdcentral? Skulle gärna vilja veta lite historik. Söderköpings kommun skulle behöva ett kulturhus, kanske kan det hjälpa med att få veta hur det går till och på något sätt återgälda till kommuninvånarna med ett annat hus, som kan bli kulturhus?

Vore kul om det skrev något om Göta salongers historia i tidningen och önskan om kulturhus?

Mvh  
Lillmarie



## Historien i korthet

Arbetsföreningen i Söderköping bildades 1867.

Rörelsen gick i korthet ut på att höja arbetarklassens ställning socialt, ekonomiskt och kulturellt. Dessa mål ville man nå genom att bilda sjuk- och begravningskassor, anskaffa bibliotek mm.

Sveriges första arbetsförening startades 1860 i Norrköping, som då var en arbetarstad med stor textilindustri och en befolkning där arbetarna var i majoritet.

I Söderköping fanns varken industri eller arbetar-majoritet.

Initiativtagare till föreningen i Söderköping var byggmästare A.P. Svensson som genom stadens tidning uppmade till bildandet av en nödhjälpskommitté för arbetarklassen, där deltagarna kunde få ekonomisk hjälp vid sjukdom och dödsfall.

Förutom en handkassa på 75 kronor skulle övriga värdehandlingar, inklusive kassabok, förvaras i en kassakista försedd med 3

lås, där sekreteraren, kassaförvaltaren och 1 sjukvårdssittatör skulle ha 1 nyckel vardera. Endast föreningens medlemmar hade tillgång till nycklarna. Det fordrades alltså 3 närvarande för att öppna kistan.

Medlemmar kunde också få lån mot säkerhet (borgen) om det fanns gott om tillgångar. 6% i ränta var föreskrivet.

Det blev så småningom 3 huvudkassor: Sjuk- och begravningskassan, Byggnadskassan och en kassa för Nytt & Nöje.

1872 påbörjades biblioteks-rörelsen.

1884 invigdes Föreningshuset (Nuvarande vackra hus där GeriaCare nu driver en vårdcentral).

Föreningshuset användes även som teater.

Biografen gav föreningen god ekonomi, men vid televisionens inträde i våra vardagsrum, drogs den ekonomiska mattan strax undan.

Föreningen tvingades inse

att det var omöjligt att behålla fastigheten utan tillräckliga inkomster av den.

1967 höll föreningen sitt sista offentliga framträdande.

100-åringen gick till vila.

Fastigheten har sedan dess varit i privat ägo.

Den innehades av Söderköpings Auktionskammare till senare delen av 90-talet.

Föreningslivet gjorde då ett försök att köpa fastigheten. Allt var klappat och klart, men vid den offentliga auktionen trädde en stockholmare in och bjöd över föreningslivets sista möjliga bud.

Föreningar hade dessförinnan sökt få fastigheten säkrad av kommunen, men utan framgång.

Hade föreningslivet fått köpa fastigheten hade den idag varit full av kulturellt liv. Så blev det inte.

Stockholmare flyttade ensam in i fastigheten. Den innehades något år utan att

rustas upp.

Den såldes till Eddy Demir, som lade ner hela sin själ och en hel del pengar på att rusta upp fastigheten.

Huset tjänstgjorde som festlokal, teaterlokal och för div offentliga och privata tillställningar.

Även tomten rustades upp. Det blev Café och minigolfbana. Senare också restaurang på nybyggd brygga vid kanalen.

Av oklar anledning lades verksamheterna ner och huset började delvis förlora sin yttre charm.

I detta läge hyr GeriaCare lokalerna på långtidskontrakt och fastigheten rustas åter - av ägaren Eddy Demir.

Mycket varsamt har ombyggnationen till vårdcentral skett.

Som vårdcentral har allmänheten tillträde på sätt som inte var möjligt tidigare.

Vidar Jansson



## Kanalhamnen

Inga-Lill Östlund, kulturansvarig politiker för Alliansen i Söderköping, svarar

## Kulturens betydelse i samhället

Nu mera upplever jag det som att alla inser kulturens betydelse för såväl den enskilda människan som samhället. De undersökningar som gjorts pekar tydligt på att de kommuner som satsar på kultur blir mera attraktiva både som arbetsort och boendeort.

Här i Söderköping anser jag att kulturlivet har blommat upp kraftigt de senaste 10-15 åren. Medveten satsning från kommunen, men framför allt engagerade människor och föreningar har bidragit till detta.

### Vad är kultur?

Förr ansågs kultur bara vara till för vissa grupper och kulturen delades in i s.k. finkultur och skräpkultur. Idag talar vi om att det ska vara ett brett utbud och där alla åldersgrupper och smakriktningar ska få sin del.

Från samhällets sida anser jag att vi har ett extra ansvar för att barn och unga får uppleva, men också delta i, många olika kulturyrtingar. Detta har möjliggjorts med bl.a. statens satsning på "Skapande skola" som idag omfattar alla elever i grundskolan och nästa år kommer även förskolan med. Självt ser jag gärna att även gymnasieskolan får del av denna satsning. Dessutom har vi i Söderköping lyckats väl med satsningen på Kulturskolan. Däremot ligger Nyströmskas satsning på Estetprogrammet just nu för fåfot.

Av oklar anledning lades verksamheterna ner och huset började delvis förlora sin yttre charm.

### Kulturlokaler

Ofta kommer frågan upp om att det behövs flera lokaler för utövandet av kultur. I samband med en Medborgardialog (medborgardialoger är ett sätt att mötas på för allmänhet och kommunens tjänstemän och politiker som vi har börjat ha här i Söderköping) diskuterades lokaler flitigt.

Just nu pågår en lokalinventering i kommunen. Vi

har många lokaler och alla används inte optimalt. Kan bero på att kunskapen om vad som finns är för låg. Vi har många kommunala lokaler t.ex. skolor, idrotts-hallar, matsalar, Salong Ramunder, Bergahallen och inte minst Stinsen.

Så finns det en hel del andra lokaler i vår kommun; bygdegårdar, församlingshem, Logen Vidar, Brunnsalongen, Magasinet på Munkbrogatan för att nämna några. På gång

Efter jul kommer Stinsen att verksamhetsanpassas så att framför allt barnverksamheten får större utrymme.

Salong Ramunder kan säkerligen nyttjas ännu mera. Glädjande är att det nu visas dagbio varannan månad där.

Bergaskolan ska inte användas som skollokal mer än det här läsåret. Sedan är det dags att se över hela Bergaområdet och kanske det kan komma att innebära att Brunnslasarettet och Bergahallen kan rustas och anpassas för kulturverksamhet. I alla fall är det min förhoppning.

En annan idé är att bygga på med en våning på Stinsen. För närvarande tillåter den kommunala ekonomin inte detta. Det görs och har gjorts stora satsningar på nya förskolor och skollokaler. De senaste fem åren handlar det säkert om investeringar och renoveringar i storleksordningen 100 miljoner. Ytterligare skollokaler och äldreboenden står på tur.

### Till sist

Jag är mycket medveten om att bra lokaler underlättar för ett bra kulturliv, men jag anser att det allra viktigaste är utbudet och jag tror att med gemensamma krafter kan vi ha ett blomstrande kulturliv både idag och i morgon här i Söderköping.



# Joen Petri Klint såg en drake spruta eld över Söderköping

Det fanns en tid när även mycket lärda män trodde på eldsprutande drakar, blod som faller som regn och åskviggars utslungade av Gud. Joen Petri Klint, kyrkoherde i Östra Stenby pastorat under andra hälften av 1600-talet, inte bara trodde på dessa sk järtecken, han skrev en hel bok om dem.

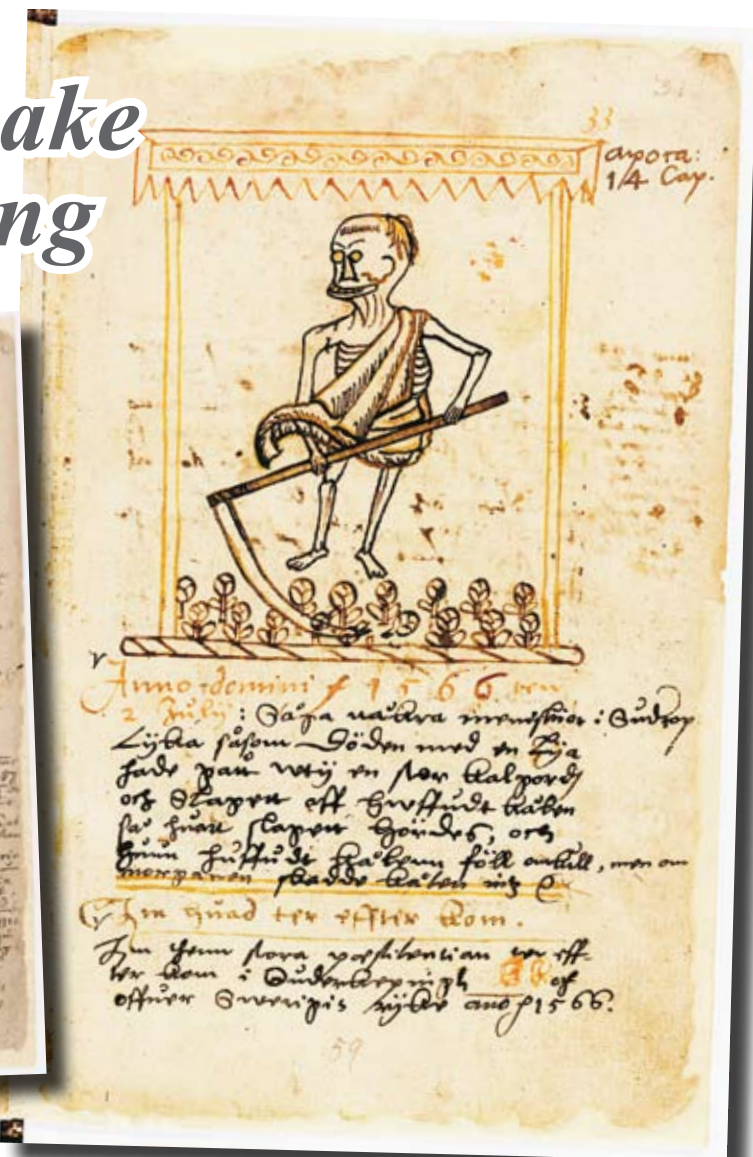
Klint var som sagt en mycket lärd man som skrev flera böcker. Bland dem finns en krönika över Gustav Vasa regeringstid och en bearbetning av en äldre rimkrönika över Linköpings biskopar, där för övrigt biskop Brask finns med.

Men hans mest kända verk är boken "Om meteorer", också benämnd "Om the tekn och widunder som

föregingo thet liturgiske owäsendet". I den berättar Joen om alla mirakler och ovanliga händelser han tycker sig se och uppleva. Och han inte bara berättar, han illustrerar dem också, boken är en härlig bilderbok för alla som är intresserade av människors föreställningar kring Gud, politik och olika övernaturliga väsen under 1600-talet.

Onsdag den 6 februari kl 18.30 kan de som vill lära mer om Joen och hans märkliga bok lyssna till linköpingsforskaren Sofia Gustavsson som fördjupat sig i detta ämne. Föreläsningen hålls på Stinsen.

Barbro Mellqvist  
Monica Stangel Löfvall  
Medeltidscentrum Söderköping



## Ny ägare till Kanalbåtiquen



För en kort tid sedan bytte Kanalbåtiquen ägare. Ny ägare är familjen Tornelid.

Familjen äger och driver även Jägmästargården en bit utanför Söderköping mot Klarsjön.

Lisbeth Tornelid har tänkt sig att driva affärsverksamheten vidare ungefär som den varit förut.

Hon ska också sköta samma sysslor åt kommunen, som förre ägaren hade att utföra i egenskap av hyresgäst hos kommunen.

Det blir hembakat bröd och diverse bakverk, smörgåsar och smårätter.

Farmors Café, som det nu heter, har öppet alla dagar i veckan.

Vidar Jansson



## Trött på julbord?

Boka vår julinspirerade tre-rätters meny.

Julmenyn kostar 350,-

Boka bord så bjuder vi på välkomstglögg!

För er som ändå vill ha det traditionella finns en klassisk jultallrik att arnjuta.

Jultallriken måste förbeställas och kostar 199,-

Restaurang A-Caféet, Ågatan 27, 614 34  
Söderköping.

Tel 0121-12430

www.a-cafeet.se

Nästa nummer av lilla tidningen utkommer den 21 mars 2013

## Farmors Café

**Julafton Jultallrik 119:-**  
(förbeställes)

**Kaffe & Julsmörgås 60:-**

Onsdag - måndag 8-17, tisdag 8-20

Julafton & Nyårsafton 9-13.

25/12-6/1 9-17

Tel 0767-144133 www.farmorscafe.se  
Kanalhamnen Söderköping Välkomna!



## Läckerheter för alla högtider

Vi har manuella diskar för ost, delikatesser, fisk och kött  
Catering för alla tillfällen

### Hemköp

Ditt skafferi

Öppet alla dagar 8 - 22!

Söderköping 0121-196 90 www.hemkop.se

## En gång Beckers-kund alltid Beckers-kund

Hos oss kan du alltid välja mellan ett 60-tal väl iordningställda begagnade bilar

För din trygghet är vi MRF-anslutna

Vi har mer än 50 års erfarenhet

Ditt val av oss vårdas omsorgsfullt

Välkommen till Beckers Bil!

BEG BILSPECIALISTEN

### BECKERS BIL

Söderköping • www.beckersbil.se • 0121 - 145 45

## ALL-GLAS AB

FÖNSTERREPARATIONER  
BILGLAS • UTERUM  
BALKONGINGLASNING

Lagar även fönster i skärgården  
- vi har egen båt!

### 0121-212 00

www.all-glas.se

GLAS  
kedjan

**Distriktsveterinärerna**  
en del av Jordbruksverket

Norrköping Söderköping Valdemarsvik  
011-265700 0121-12120 0123-10055

**KIRURGI - MEDICIN - FODERRÅDGIVNING  
ID-MÄRKNING - ULTRALJUD - VACCINERING  
KASTRERING**

Telefontid vard 8 - 9. Jour dygnet runt. Alla djurslag.  
Drop in onsdagar 17 - 19 för vaccinering och enklare  
åtgärder (gäller ej Valdemarsvik). I övrigt mottagning  
efter tidsbeställning.



## Klosterkvarns hundraåriga maskineri är intakt och fungerar än idag

Det dunkar, ryker och smäller från skarvarna på drivbanden. Man kan knappt göra sig hörd. Men allt funkar. För oss uråldriga maskiner är ytterst välfungerande. De används ännu i verksamheten

När byggandet av det medeltida Söderköping tog fart under första hälften av 1200-talet grundades också 1235 Franciskanerkonventet. Konventet kom att driva en mängd olika verksamheter - bland annat en kvarn, Klosterkvarnen, som den nog ursprungligen hette. Den drevs av vattenkraft ur Storån.

På 1500-talet genomförde Gustav Vasa reduktionen, dvs han frantog kyrkan stora delar av sin egendom och införlivade den med kronan. Klosterkvarnen gav Gustav Vasa bort till en adelsman. I samband med detta bytte, av allt att döma, kvarnen namn till Hospitalskvarnen. Alltsedan dess har den varit i privat ägo och drift.

År 1900 genomfördes en hel del till- och påbyggnader. I samma veva byggdes också nuvarande bostadshuset. Det blev tråkigt nog för mycket för dåvarande ägaren och verksamheten försattes i konkurs.

Nye ägaren hade heller inte någon lycklig tid med kvarnen utan sålde den 1924 till Erik Göransson. Samma familj har sedan dess ägt och drivit kvarnen.

På 50-talet elektrifierades kvarnen. Det gamla kvarnhjulet togs bort. Men allt annat lämnades intakt i kvarnen. Så är det än idag. Och utanför finns strömfåran och dammluckorna kvar. Axeln som överförde rörelseenergi från vatten-

hjulet förseddes med elmotor. Det är egentligen enda skillnaden på hur kvarnen drevs då och drivs nu.

Ingen vet med bestämdhet hur gammal den ursprungliga byggnaden är. En stor del av den finns kvar. - Här funderar Magnus Bengtsson på att ta en del prover för att analysera med C14-metoden (åldersbestämning). Set skulle vara mycket intressant att veta.

Förutom ren kvarnverksamhet säljs numera också foder och jordbrukare får hjälp med utsädesrensning. Verksamheten ger överskott (om än i blygsam skala). Det räcker till att underhålla den gamla kvarnmiljön och invändig kvarnutrustning. Inom pa-

rentes kan tilläggas att en hel del utrustning används än idag i produktionen. Så än leva de gamla hundraåriga maskinerna.

Vi har tur vi, vi i Söderköping, som har eldsjälar likt familjen Göransson. Tänk att lägga ner ett helt liv på att bevara en gammal kulturmiljö till kommande generationers beundran och glädje.

Bilderna i denna artikel är tagna av Magnus Bengtsson, ingift i familjen Göransson och föreståndare för vår kära Klosterkvarn.

Vidar jansson



På de gamla maskinerna finns inga smörjnipplar, Man lyfter på ett lock och häller i trögflytande olja.



Vid rengöring av kvarnstenar används fotfarande den gammaldags lyftanordningen.



**Färg, butik, måleri, tapeter, lång erfarenhet, pålitlighet, rådgivning, renovering, nybyggnation, ROT-avdrag, fasadmålning, stil-tapeter, offerter, färgsättning, Flügger Färg, Sandbergs tapeter, Intrade, Midbec, Målaremästare, digitala färgförslag, yrkesskickliga målare**

0121-15070





*Man förvånas över hur väl uttänkt allt är. Ovan en växel från horisontell till vertikal axel. Det horisontella hjulet är helt i gjutjärn. Det vertikala hjulet är också i gjutjärn men kuggarna av trä. Skulle främmande föremål tränga in i maskineriet går endast trä kuggar sönder. De kan lätt ersättas av nya.*  
Till vänster: remdrift med läderremmar. Många sådana i kvarnen.

## AllGlas har flyttat till Alviksområdet



Håkan & Gunnar

För en kort tid sedan köpte AllGlas alla inventarierna i Söderköpings Glasmästeri. Samtidigt togs lokalerna på Alviksområdet över.

Verksamheten har nu flyttats från Fix-området.

- Det känns naturligt att vara i de här lokalerna, säger ägaren Håkan Hartzman. Här har det bedrivits glasmästeri sedan lång tillbaka i tiden. Något som söderköpingsborna känner till.

- Verksamheten omfattar nu vanligt glasmästeri och

bilglas. Vi utför också inglasningar av uteplatser och balkonger, säger Håkan.

- Avsikten med köp av detta glasmästeri var att kunna erbjuda kunder våra tjänster inom ett större område av östra Östergötland.

Nu täcker företaget med sina filialer Norrköping, Finspång, Vikbolandet, Skärblackska, Söderköping och hela skärgården med öar. Företaget har egen båt.

Huvudkontor med stor anläggning finns i Norrkö-

ping. När lilla tidningen besökte företaget på Alviksområdet, pågick det arbete med att iordningställa det gamla glasmästeriet till ett modernt och ändamålsenligt. På plats i Söderköping kommer det inledningsvis att finnas en medarbetare på företaget, Gunnar Gustavsson.

Vidar Jansson



**795:-**  
Snowracer  
Stiga Ultimate PRO röd  
Art. 73-2311-05

**14.995:-**  
Snöslunga  
Stiga Snow Blizzard  
Arbetsbredd: 69cm  
Motor: Briggs&Stratton  
Effekt: 249cc  
Art. 18-2830-33



**369:-**  
Snöraka  
Fiskars 4925  
Arbetsbredd: 53cm  
Art. FS145020



**DJURBERGS**  
JÄRN • BYGG • FÄRG

Ågatan 4 SÖDERKÖPING Tel. 0121-120 20 [www.djurbergs.se](http://www.djurbergs.se)





Lena Grip Börjesson

# Hej, Sune heter jag

Vikbo

"Skriver om livet, mitt i livet. Allt som händer, stort och smått.  
Ser till att hitta glädjen och skrattet i allt som sker, även det obegripliga."

- är fyrbent och av rasen glädjespridare. Är nu ett år och har uppnått den stadiga vikten av 3,8 kg. Jag är vansinnigt charmig och jag äger världen. Flyttade hit till Höganäs, Å socken. Mitt ut i skogen, jag som kom från den stora staden Jönköping. Har faktiskt vant mig nu, men det tog ett tag. Livet på landet är inte alltid så lättbegripligt. Har någon tänkt på hur kul det är att jaga höns? Dom går där i en klunga mitt i hagen, tuppen ser så jäkla märkvärdig ut. Fast de är hyggliga, jag får gå med och sprätta i hästskiten. Hur lätt är det att alltid sköta sig? Rätt som det är, så känner jag att nu, nu måste jag bara jaga en höna eller två. Vilket liv det blir, först på hönorna, sedan skall vi inte tala om matte eller grannfrun. Grannfrun kommer rusan- de i sina stora stövlar med skitgrepen i högsta hugg. Terrorist skriker hon, man kan ju bli rädd för mindre. Vad matte skriker när hon hittar mig med hönsfjädrar mellan tänderna, det skall vi inte tala om. Akta mig för hästarna skall jag också göra. Hur lätt är det? Hur lätt är det att se skillnad mellan flera meter höga hästben och magra tallar?

Jag får inte springa runt hur som i hagarna eller på ridbanan. Alla säger att jag kan bli sparkad i huvudet, de påstår att jag dör då. Varför skulle hästarna sparka mig i huvudet? Det bästa med hästarna är i alla fall, utan konkurrens "hovis". Vet ni vilka delikatesser han slår bort från hovarna? Helt osannolikt gott, att jag sedan kräks fram på småtimmarna, det är sådant man får leva med.

Något jag heller inte har riktigt kläm på, är varför grannens pudeltik, den där bitchen Tin Tin, helt plötsligt var hur trevlig som helst. Vi skulle leka hela dagarna, hon sprang där och viftade med rumpan, inte visste jag vad hon ville. Sedan helt plötsligt var hon bitch igen.

Matte påstår att det är något regelbundet återkommande, och att jag skall kastreras. Låter otäckt. För det mesta är det lugn och ro på vår gård. Bara grannen som far runt på 4 -hjulingen, eller några grannbönder som åker förbi med hiskliga monstermaskiner. Försöker akta mig så gott det går, begriper själv, att om jag hamnar under de där monstren, ja då är det slut med det glada livet. Dock fick jag faktiskt nog nu i höstas, det kom jätte-

stora, jättelånga lastbilar, som rent ut sagt luktade skit. De luktade till och med Fan. Körde över gården och ut på åkrarna, tippade av stora lass. Såg att Matte inte var glad, så nu gällde det att visa framfötterna. Nästa gång jättebilen kom, satte jag mig helt sonika ner mitt i vägen och demonstrerade. Vägrade helt enkelt att flytta på mig. Han som körde tutade, tutade igen. Jag, lilla Sune, lyckades få stopp på hela ekipaget. Där satt jag för Mattes skull, ända tills hon kom springande och lyfte bort mig. Sedan var det ganska trevligt när Bonden spridit ut skiten på åkern, och det blandade sig ordentligt med leran. Kan ni ana hur livgivande det är att rulla sig i den där sörjan? Helt klart nyttigt för pälsen. Jag blev silkeslen och blank efter det att Matte skurat mig, först med såpa, sedan med lillmattes äppeldoftande balsam.

Ibland är livet hårt på landet. Man blir uppsläpad ur goa sängvärmen kl 05.45 varje vardagsmorgon. Skall följa lillmatte och lillhusse till bussen. Den går från Östra Ny 06.30. Det svåra är att vänja sig vid reflexhalsbandet. Ett halsband med en massa små självlysande vimplor på. Man ser ju ut som en clown. För att inte tala om hur man ser ut när Matte sätter på mig regnoverallen. Inte fattar jag vad det är med henne heller. Hon skrattar så hon gråter varje gång. Tänkte att jag skulle demonstrera ordentligt första gången jag fick på mig eländet. Stod bara där på hallgolvet, vägrade ta ett steg, slokade med svans och huvud. Vet ni vad hon gör? Tar ett stadigt tag i overallen, mitt uppe på ryggen, sedan bär hon mig ner för trappan, över vägen, för att sedan ställa ner mig mitt på ridbanan, där kunde jag ju inte stå och glo. Var bara att falla till föga. Matte vann igen. Vann gjorde hon förra

veckan också. Jag hade gjort mitt livs fynd. En ordentligt död och lagom mörad hare. Tog hela härligheten med mig, sprang hem för att visa. Det dummaste jag någonsin gjort. Matte fick tag i plasthandskar, fram med en hink, sedan kastar hon sig över mig och mitt fynd. Inte hjälpte det att jag morrade och slet allt jag var värd. Ett stadigt tag i nackskinnets och allt var över. Inte heller får jag äta sladdar, hörlurar, mobiltelefoner, datamusar, pennor, snören, pälsar, möbler, skor eller plånböcker. Självt tycker jag det är petitesser, men det blir ett herrans liv, försöker hålla för öronen så gott det går.

Fast en gång luktade det inte gott. Det var när Fridolf, min hundkompis i familjen, åt upp all torkad lever matte hade packat ner i väskan. Jag visste att vi skulle få det när vi var duktiga. Men han tänker bara på mat, smållde i sig alltihopa. Kan ni gissa resultatet av det tilltaget? Det var bara tur att de hann få ut honom ur bussen, han sprutlackerade veterinärstationens vägg nere på Jägersro. Inte nog med det, hela hemresan fes han. Höll på att frysa ihjäl när de körde med rutorna nere, fick stå ut med det. Vi hade dött av gasförgiftning annars.

Sedan vet jag att Matte har funderingar på om vår parkeringsvakt i Sörping, efter sommarens kraftiga arbetsinsats har blivit utbränd, nedbränd, uppbränd, om han gått in i väggen, kanske till och med ut på andra sidan. Matte och jag var nämligen på systemet förra veckan, hon (törs knappt säga det) glömde den lilla blåvita pappskivan, och vi fick inga böter!!!!!!!!!!!!!!

## Omorganisera Arbetsförmedlingen

Nya tankat för arbete åt alla - av Åke Larsson

Skrivelsen sänd till de båda blocken i Riksdagen.  
Svar? Jo då, en klapp på axeln...och partipolitisk propaganda.

Att arbetslösheten är ett samhällsproblem behöver inte beskrivas vidare. Ärendet har under årtionden behandlats och debatterats under rubriken full sysselsättning till varje pris, en rubrik som tyvärr givit problemet fel dignitet och har slutligen olöst hamnat på regeringens bord. Ärendet bör i stället ges rubriken arbete åt alla som kan arbeta och präglas av en dynamik där alla arbetslivets parter och politiska parter samverkar under samhällsansvar. Dessa parter är alltså alla, alltifrån den enskilde arbetslöse till arbetsgivare och organisationer som har ansvar för arbetsmarknaden såväl inom den offentliga sektorn som också den fackliga och privata.

livsfond. Fonden förvaltas och finansieras av arbetslivets parter och fackliga organisationer samt staten.

2. Alla arbetslösa listas obligatoriskt efter ålder, utbildning, arbetslivserfarenhet, intressen, fallenhet etc. för att, via arbetslivsfonden, kunna beredas fasta anställningar.

3. Lista alla arbetsgivare som genom Arbetslivsfonden bör kunna bereda anställningar för de arbetslösa med avtalsmässiga löner.

4. Arbetsgivare svarar för praktisk yrkesutbildning parallellt med anställningen. Assistent- och traineesystemet utvecklas och vidgas för yrken där teoretiska kunskaper krävs.

5. Hantverksföreningarnas medlemmar utbildar inom hantverksyrken där gymnasial utbildning inte krävs. Lärlings och mästarsystemen utvecklas och moderniseras.

6. Arbetslivsfondens idé presenteras för alla parter under rubriken "för en dynamisk arbetsmarknad med samhällsansvar".

7. Varje organisation eller företag som anställer arbetslösa skall tilldelas ett officiellt erkännande eller diplom.

Det behövs en organisation som sätter ner foten och beskriver vem och vilka som kan bereda jobben. Stat och regering kan ju endast i begränsad omfattning anställa de arbetslösa. Däremot bör de svara för de många bakomliggande behoven som ett fungerande och dynamiskt arbetsliv behöver. Dessa tankar bör ligga som grund för en kreativ projekt- och konsekvensanalys. Jag är medveten om att projektet innebär ett nytt tänkande som är fritt från partipolitik och revirtänkande.

### Mål och mening

- Arbete och fast anställning
- stärker de enskildas självkänsla och samhällsengagemang
- ger de anställda möjlighet att ekonomiskt förbereda framtid och pension
- ger möjlighet att betala obligatorisk arbetslöshetsförsäkring
- ger möjlighet till obligatoriskt sparande och försäkringar
- ger möjlighet till egen bostad
- timulerar till vidare utbildning och yrkeskunskap
- minskar brott och kriminalitet.

Kostnaden för en arbetslivsfond enligt ovan skall ses som en investering för att vårt land ska få ett fungerande arbetsliv och samhälle.

Åke Larsson

I advent hälsar vi Dig EXTRA Välkommen till

Det Lilla Hönshuset

den charmiga gårdsbutiken på Vikbolandet. Vi har fyllt butiken med vackert julpynt, kransar, marmelader, julsenap och julgodis. Ni finner även annorlunda julklappar från våra lokala hantverkare. Vi bjuder på glögg och pepparkaka.

Under adventshelgerna (v.48-50) håller vi extra öppet: Torsdag och fredag 14.00 - 18.00 Lördag och söndag 11.00 - 16.00

Vi finns på Stora Grönhög på Vikbolandet mellan Norrköping och Söderköping.



Varmt Välkomna! Marie & Ninni 0706-838620

www.detilillahonshuset.se

### Tankar i punktform.

1. Arbetsförmedlingen omorganiseras och får en operativ roll som arbets-



# Är man kapare så är man - det sitter i



Nu har Harry Glosli, marinmålare från Fredrikstad i Norge, sänt en intressant historia som utspelar sig i början av 1700-talet under de stora nordiska krigen.

Örlogsbriggen Nieroth och dess besättning, strök intill de nordiska länderna. Det var ett kaparskepp under ledning av Olof Bruse. Fartyget byggdes på Gamla Varvet i Göteborg 1708. Det var utrustat med 22 kanoner, varav 10 stycken 3-pundare och 12 stycken 2-punds nickhakar. Hon var en tvåmastad råseglare.

Under en häftig storm 1711 drev fartyget mot land, men manövrerades i sista stund in bakom en ö strax utanför Stavanger. Närmaste by i kusten var Tananger.

En norsk/dansk styrka sändes ut mot det fientliga skeppet, som inte kunde komma undan. Befälhavaren på det svenska örlogsfartyget beordrade då att skeppet skulle sättas i brand och sänkas. Så gjordes också. Besättningen räddade sig genom att ta sig till ön (Flatholmen) de sökt skydd bakom. 44 svenskar klarade sig till

ön. De måste emellertid ge sig när trupper sattes iland för att tillfångata dem.

Svenskarna fördes till Stavanger och sattes i förvar. Efter en tid fördes de ombord på ett norskt/danskt skepp för att föras till Kristiansand.

Under överfarten lyckades de svenska fångarna med bedriften att ta kontroll över (kapa) fartyget de seglade med och segla hem till Göteborg.

En notis: I bytingets i Stavanger dokument från 22 mars 1712 kan man läsa om det svenska kaparskeppet. Bytinget var upprört över att ingen, trots löften om betalning, velat ta upp kanonerna från det svenska fartyget, som låg på 8 famnars djup. Till saken hör att det var mycket strömt runt ön och att kanonerna hade sjunkit djupt i botten. Kanoner var dyrbara på den tiden.

lilla tidningen tackar Harry Glosli för historien och välkomnar honom åter med fler.

Vidar Jansson



*Den här synen kan nog ha mött de svenska örlogsmännen, när de efter sin flykt närmade sig Göteborg. I inloppet fanns starka befästningar. När befästningen såg ankommande främmande fartyg avfyrades varningsskott och ringdes i varningsklockan för att få skansens besättningen på plats.*



Yvonne Bäckstedt



# Alces alces – Älg

världens största nu levande hjortdjur



Den förekommer i norra Europa, Asien och Nordamerika. Älgen har haft ett mycket större globalt utbredningsområde men jakt och annan mänsklig aktivitet har reducerat populationen genom historien. Jakt på älgar förekom under forntiden. Bilder i grottor visar älgar bredvid andra djur. Den första beskrivningen av älgen finns i boken *De Bello Gallico* av Julius Caesar.

År 1351 förklarade Magnus Eriksson Halle o Hunneberg för konungspark och år 1539 utsåg Gustav Vasa bergen till kungens djurgård - ett skafferi av kött till den kungliga hovförvaltningen. När skogsbruk infördes på bergen 1830 var älgen utrotad. Trettioåttio år senare, när älgen återinvandrade, blev den ett så stort hot mot tallplanteringarna att Oskar II år 1885 införde den första kungajakten. Än i våra dagar, varannan höst, är Halle o Hunneberg platsen för den kungliga älgjakten.

Man har gjort försök att tämja älg, framför allt i Ryssland. Under 1700-talet uppkom i Sverige en debatt om och hur älgar kan användas som dragdjur i gruvdriften eller för att befördra post. De första dokumenterade tämjningsförsök gjordes av författaren och landbrukaren Isak af Darelli, där han lyckades ganska bra med en tjur men liknande försök med älgkor gick inte alls.

Under slutet av 1700-talet minskade den vilda svenska älgstammen kraftigt och därefter blev det inga nya tämjningsexperiment. Alla berättelser om älgar som riddjur tillhör skönlitteraturen och sagorna.

Älgen (*Alces alces*) är, ur ett evolutionärt perspektiv, en ung art. De äldsta fossilerna från släktet *Alces* är två miljoner år gamla och de äldsta fossil man funnit av *Alces alces* är inte mer än 100 000 år gamla. De svenska älgarnas storlek ökar med ökande latitud. Älgarna i Norrland har 15-20% högre kroppsvikt jämfört med älgar i de sydliga landskapen. Älgkalvar i norr och söder är lika stora. Skillnaden i storlek uppkommer senare i livet, genom att älgarna i norr både växer snabbare och under en längre tid av livet jämfört med älgarna i söder. Skillnaderna beror troligen på födans sammansättning och kvalitet. Världens största älg finns i Alaska och nordvästra Kanada. Tjurarna kan väga mer än 680 kilo. Det finns åtta underarter av älg på jorden, alla lever på norra

halvklotet förutom den minsta, Amurälgen, som finns i Asien. Den svenska älgen kommer på sjätte plats av åtta.

Text och foto:  
Yvonne Bäckstedt

Fotoservice Yvonne Bäckstedt  
Reklambild Familjehögtider Naturfoto  
Yvonne.backstedt@telia.com www.filmscan.se



Vårt traditionella julbord, men vårt hemrökta kött, står uppdukade från lördagen 24 november.

Pris 450:-  
per person (förbokas)

## Julbord på Husby Säteri

För information och bokning:  
Tel 0121-347 00, info.husby@husbysateri.com

Eller varför inte kombinera konferens och julbord? Välj vårt goda julbord istället för en treätterarsmeny!

# Husby Säteri

SÖDERKÖPING | 0121-347 00 | WWW.HUSBYSATERI.COM